

Dosar

Modul informatic de pregătire a secțiunii F - Abordarea auditului

financiar

-
- Probleme concrete, specifice reevaluării imobilizărilor
 - Implementarea standardelor de calitate - garanția prestării unor servicii profesioniste

Primul Congres al profesiei de auditor financiar din România

În organizarea Camerei Auditorilor Financiari din România în zilele de 26-27 octombrie a.c., la București, va avea loc primul Congres al profesiei de auditor financiar în țara noastră. La această manifestare vor fi abordate aspecte concrete privind exercitarea profesiei de auditor financiar, în condițiile armonizării cu legislația europeană și cu standardele internaționale în domeniu, odată cu integrarea României în Uniunea Europeană. La Congres vor participa și specialiști din străinătate. În numărul următor al revistei vom reveni cu detalii.

Examen de aptitudini profesionale septembrie-octombrie 2006

Potrivit deciziei Consiliului Camerei, la sesiunea septembrie-octombrie a.c a examenului de aptitudini profesionale se pot înscrie următoarele categorii de persoane:

- stagiarii care au participat la examenul de aptitudini profesionale sesiunea martie 2006 și nu au promovat una, două sau toate cele trei probe de examinare sau care doresc să susțină o probă la care au fost declarați admiși (*minim 6*), dar au obținut o notă prea mică pentru media finală (*minim 7*);
- stagiarii care au finalizat cei trei ani de stagiu, dar care nu s-au înscris la examen;
- stagiarii care s-au retras de la examen;
- stagiarii care au fost absenți la examenul din sesiunea martie 2006.

Se estimează participarea la examen a circa 1.000 de candidați.

Perioada de desfășurare a examenului, tematica, bibliografia, regulile de organizare a examenului și repartizarea județelor pe centre de examinare se vor afișa pe site-ul Camerei, ele rămânând practic aceleași cu cele din sesiunea din primavară. Intervine o facilitate, în sensul că un număr de subiecte la proba scrisă vor fi afișate, de asemenea, pe site-ul CAFR. iar revista noastră își propune să revină în numărul viitor cu un material în acest sens.

O a treia și ultimă sesiune pentru examenul de aptitudini profesionale pentru stagiarii care și-au finalizat perioada de pregătire, dar nu au reușit sau nu au participat la acest examen va avea loc în perioada martie-aprilie anul viitor, condițiile și regulile de desfășurare, inclusiv tematica și bibliografia rămânând neschimbate.

Stimați auditori financiari, membri ai CAFR!

În conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare și funcționare a CAFR, auditorii financiari, membri ai CAFR, trebuie să respecte normele emise de Cameră în legătură cu îndeplinirea obligațiilor financiare cu privire la depunerea raportului de activitate, depunerea copie după polița de asigurare, plata cotizațiilor fixe și variabile etc.

În urma verificărilor efectuate asupra respectării acestor norme, a reieșit faptul că unii auditori financiari, membri ai CAFR, nu au îndeplinit toate obligațiile către Cameră.

Menționăm că, la sfârșitul lunii septembrie 2006, situația auditorilor financiari care încalcă unele norme ale CAFR va fi luată în discuție de conducerea CAFR în vederea aplicării prevederilor legale, inclusiv retragerea calității de membru al CAFR.

Pentru detalii suplimentare și clarificarea acestor situații vă rugăm să contactați Departamentul de servicii pentru membri la telefon 021/781.49.29 sau pe e-mail servicii.membri@cafr.ro.

Sumar

Contents

Sommaire

Dezbateri profesionale

Organizarea și managementul echipei de audit financiar3

- *Organization and management of the financial audit team*
- *L'organisation et l'administration de l'équipe d'audit financier*

Interactiv

Comentarii la teme propuse de auditorii financiari15

- *Comments on issues proposed by the financial auditors*
- *Commentaires tematique proposes par les auditeurs*

Rubrica stagiului

- Prof. univ. dr. **Alexandru ȚUGUI**

Dosar practic: RISC.ev - Modul informatic de pregătire practică a secțiunii F - Abordarea auditului17

- *Practical file: Risk.ev - The IT mode for the practical training of F section - Audit approach*
- *Dossier pratique: RISC.ev - La manière digitale de préparation pratique de la section F - L'approche de l'audit*

Prof.univ.dr. **Tatiana DĂNESCU & drd. Ovidiu SPĂTĂCEAN**

Subtilități funcționale în regimul acțiunilor dobândite cu titlu gratuit de societățile de servicii de investiții financiare33

- *Functional subtleties in the regime of shares obtained for free by the financial investments companies*
- *Subtilités fonctionnelles dans le régime des actions obtenues à titre gratuit par les compagnies qui fournissent des services d'investissements financiers*

Adrian POPESCU & Andrei CLIM

Implementarea standardelor de calitate - garanția prestării unor servicii profesionale36

- *Quality standards implementation - a guarantee for providing professional services*
- *L'application des Normes de qualité - garantie de la prestation des services professionnels*

audit
FINANCIAR

8/2006

Editor:

Camera Auditorilor Financiari din România
Str. Sirenelor, nr.67-69, sector 5,
București

Consiliul științific:

Prof.univ.dr. **Victor MUNTEANU**,
București

Prof.univ.dr. **Horia CRISTEA**,
Timișoara

Prof.univ.dr. **Dumitru MATIȘ**,
Cluj

Prof.univ.dr. **Alexandru ȚUGUI**,
Iași

Prof.univ.dr. **Constantin STAIKU**,
Craiova

Carmen MATARAGIU,
Timiș

Ana DINCĂ,
București

Mircea BOZGA,
București

Bogdan ION,
București

Director editorial:

Dr. Corneliu CÂRLAN

Colectiv redacțional:
Anca Iuliana BÎLBÎE,
Daniela BUTNARIUC,
Alina CHISTRUGĂ,
Diana DRAGOMIR,
Ruxandra RIZEANU,
Cornelia STĂNESCU
Angela TUDOR

Secretar de redacție:
Mădălina PETRESCU

Telefon: 319 14 82

Fax: 410 0348

e-mail: revista@cafr.ro

http: www.cafr.ro

Marketing - publicitate:
Stancu LICĂ

Prezentare grafică și tehnoredactare
Nicolae LOGIN

Tipar : Universal Color S.A.,
str.Victoriei, bl.A2-A3,
Pitești, tel.: +40 (248) 215788

ISSN 1583 - 5812

Conf.univ.dr. **Gheorghe IALOMIȚIANU**

Probleme practice, specifice reevaluării imobilizărilor . .39

- *Practical issues specific to intangible assets revaluation*
- *Problèmes pratiques, la réévaluation des immobilisations incorporelles*

Lect.univ.dr. **Daniela-Tatiana CORODEANU**

Etica, piatra de temelie a relațiilor profesionale (I)41

- *Ethics - the basis of professional relations*
- *L'éthique, la base des relations professionnelles*

Informații oficiale

Formularele personalizate, „coșmarul” contabililor și finanțistilor43

- *Personalized forms a nightmare for accountants and financial specialists*
- *Les formulaires personnalisés, „le cauchemar” des comptables et des professionnels financiers*

Firmele - fantomă, afișate pe internet!43

- *The ghost companies now published on Internet!*
- *Les cabinets - fantôme, affichés sur l'Internet!*

Noutăți legislative

Modificări aferente codului de procedură fiscală45

- *Amendments of the Fiscal Procedures Code*
- *Amendements du Code de Procédure Fiscal*

Precizări privind TVA46

- *References regarding VAT*
- *Détails concernant le TVA*

Revista presei47

- *Press review*
- *Revue de presse*

**Subscriptions
from abroad for the
“Financial Audit” Magazine**

Subscription fees for Europe:

- 3 month 20 euro
- 6 month 38 euro
- 12 month 75 euro

The Romanian and foreign readers can subscribe for the magazine at the headquarters of the Chamber located at Bucharest, Str. Sirenelor, nr.67-69, sector 5, OP 5, CP 83, amount that can either be paid as cash, wired or money transfer.

The foreign currency account is
- **RO09RNCB006900766442002**
for euro, opened at BCR, Libertatii, Bucharest;
- **RO09RNCB006900766442003**,
for \$, opened at BCR, Libertatii, Bucharest

Company Registration no. 12137045

After having paid the subscription, the person who subscribed for it, will send a copy of the receipt or payment order where the following information will be specified: the sum, the address to where the person wants to receive the magazine as well as the necessary information needed in order for the Financial Auditors of Romania to issue an invoice.

The invoice will be sent together with the first number of the magazine.

**TALON DE
ABONAMENT**

Doresc să achiziționez un abonament la revista „Audit Financiar” începând cu luna _____

- 3 luni 29 lei
- 6 luni 55 lei
- 12 luni 100 lei

Am achitat contravaloarea abonamentului prin mandat poștal, ordin de plată

nr. _____

din data de _____

în contul IBAN al CAFR

RO09 RNCB 0069 0076 6442 0001,

**deschis la BCR Sucursala Libertății ,
București, C.U.I. 12137045**

Tarifele includ TVA și taxele de expediere.

Persoană fizică:

Numele.....
Prenumele.....

Persoană juridică:

Nume firmă*.....

C.U.I.Cont.....

Banca.....

Voi primi abonamentul la adresa:

Str.nr.

bl. sc. et. ap. Loc.

cod poștal..... Județ/Sector.....

Tel.: Fax: e-mail.....

* se completează numai dacă abonamentul este plătit de către persoană juridică

- Completați talonul de mai sus și expediți-l împreună cu copia documentului de plată a abonamentului la adresa: Camera Auditorilor Financieri din România, Strada Sirenelor, Nr. 67-69, Sectorul 5, București, Oficiul Poștal nr.5, Căsuța Poștală nr. 83.
- Datele în legătură cu documentul de plată și adresa completă la care se dorește livrarea revistei pot fi trimise și la fax: (021)410.03.48 sau prin e-mail: revista@cafr.ro și cafr@cafr.ro
- Se pot asigura și numerele revistei apărute anterior datei plății
- La livrarea primei reviste, veți primi și factura fiscală
- Informații suplimentare la tel.: (021)319.14.82 și e-mail: revista@cafr.ro

Dezbateri profesionale

„Organizarea și managementul echipei de audit financiar”

Începând cu acest număr, revista „*Audit Financiar*” organizează dezbateri profesionale pe teme de interes practic, propuse de înșiși auditorii financiari, cititori ai publicației noastre. Primul subiect abordat este „Organizarea și managementul echipei de audit financiar”. Au dat curs invitației directorului editorial al revistei: Adrian POPESCU, inspector în cadrul Departamentului de monitorizare și competență

profesională al CAFR, Paraschiva BÎGU, auditor financiar „ROMCONTEXPERT”, Daniel UDRESCU, auditor financiar calificat în SUA, Mihai RADA, auditor financiar la KPMG - România, Filip STOICA, auditor financiar „ELFEXPERT SRL”.

Dezbaterea a fost moderată de prof. univ. dr. Gheorghe POPESCU, directorul Departamentului de servicii pentru membri din CAFR.

Gheorghe Popescu

Ideea de la care pornim este că, vrând-nevrând, marea majoritate a membrilor Camerei lucrează după normele minimale de audit făcute sub îndrumarea colegilor din Scoția și care au fost și ele bune într-un anumit stadiu. Acestea, în mod normal, trebuie actualizate și, eventual, modificate, astfel încât să răspundă cerințelor practice ale activității de audit. Asemenea semnale le-am avut din partea colegilor de la „monitorizare”, care ne-au spus, din partea membrilor CAFR, că sunt anumite inadvertențe în norme. Ceea ce știu însă este că marile companii de audit din *Big Four* - și nu numai ei - nici nu aplică aceste norme minimale. De fapt, ele se referă la firme medii, mici. Or, dânsii, având companii mari de audit, aplică reguli proprii. Scopul acestei întâlniri ar fi să facem un mic schimb de experiență vizavi de activitatea de audit sub aspectul managementului echipei și al supervizării activității de audit, în ce măsură vom putea ca și normele noastre să le aducem la un anumit standard acceptabil din punct de vedere practic. Nu doar să tot completăm la documente acolo și, în final, rezultatele să nu fie întotdeauna cele scontate.

Daniel Udrescu

Metodologia în sine trebuie abordată structurat. Piața de audit în România este mică și mai puțin complexă, cu excepția câtorva firme care sunt cotate pe bursă și a câtorva domenii care sunt dificile din punct de vedere al auditului, respectiv sistemul bancar, leasingul și asigurările. În afară de aceste domenii, toate celelalte pe care noi le avem în industrie, construcții etc. sunt audituri pe care le considerăm simple și normele minimale de audit le acoperă. Deci, pentru un 80% din numărul de audituri normele minimale care îndeplinesc cerințele ISA sunt suficiente.

Toate aceste audituri pleacă de la lucruri foarte simple. În cele patru

Gheorghe POPESCU:

„Normele minimale de audit trebuie actualizate spre a răspunde cerințelor practice ale activității de audit!”

firme mari, auditul este făcut în majoritate de către juniori și seniori, iar planificarea și revizia este făcută de manageri, principali și parteneri. Nu știu cum se face planificarea la fiecare firmă, dar din experiența mea la una din cele patru, aceasta avea „principali”, care făceau majoritatea planificării împreună cu managerii. Echipa de audit de la cele patru firme mari este foarte bine structurată. Se pleacă cu „juniorul”, care este de nivelul I, II, III, se trece la „senior”, care are o vechime în firmă de la 3 până la 5 ani, „managerul”, care este de la 5 până la 8-9 ani, „principalul” - până la 12 și „partenerul”, care vine după o experiență în firmă de circa 12 ani, care poate să fie însă și după 9 ani.

O altă clasificare este expertiza dobândită în industrie. Pe lângă faptul că ai echipa care este calificată să facă un anumit tip de audit, mai

ai și expertiza, care începe să se dezvolte de la nivelul de senior, expertiză care poate să fie acumulată, de exemplu, ca experiență bancară sau de asigurări. Toate aceste elemente de echipă privind criteriile, ca să spun așa, de constituire a echipei de audit, țin de modul în care se organizează fiecare firmă.

Evaluările pe care le primești la un minim de 30-40 de ore de audit, pentru fiecare audit pe care îl faci sunt foarte importante în dezvoltarea personală a fiecărui auditor. Am aici un exemplu de evaluare pentru fiecare angajament de audit și cum este evaluat. Vreau să vă citez categoriile: este evaluată partea tehnică a persoanei care are această activitate, partea de management al angajamentului, partea de relații cu clienții și de dezvoltare și partea de prezentare personală. Aceste elemente sunt importante pentru că reprezintă creșterea per-

Daniel UDRESCU:

„Profesia de auditor financiar se bazează, în primul rând, pe planificare”

sonală a fiecărui auditor, dar, în același timp, administrarea corespunzătoare a echipei, evaluând-o și, de exemplu, seniorul îl evaluează pe junior, managerul îl evaluează pe senior. Aceste evaluări sunt compilate la sfârșit de an, când se dă un calificativ în funcție de aceste evaluări, dacă auditorul poate să treacă sau nu în categoria următoare. Lucru important, pentru că prin aceste evaluări se face și o supervizare a echipei. Știindu-se că se iau în considerare aceste lucruri, auditorii au întotdeauna tendința de a-și îndeplini sarcinile. În afara planificării în sine, sunt elemente noi în timpul auditului care trebuie rezolvate. Și aceste elemente noi sunt evaluate corespunzător, iar abilitățile pe care persoana respectivă le are sunt clasificate și administrate corespunzător.

Acum trecem la nivelul de management. Optim din punct de vedere al

unei echipe de audit, un partener are în jur de nouă persoane cu care lucrează. Pentru angajamente medii și mari, în jur de șase juniori, unu-doi seniori, unu-doi manageri sau seniori manageri, de principal, să-i spunem, și partenerul în sine. Deci, o echipă de nouă oameni este administrată de un partener.

Pe lângă această echipă, firmele mai dezvoltă și expertiza specifică cu specialiști pe anumite zone de audit. În bancă, de exemplu, una din specialități este verificarea împrumuturilor, care cere o abilitate diferită, un pic de cunoștințe de evaluare ș.a.m.d. Dacă mai este nevoie, la asigurări de exemplu, de elemente noi, se cooptează specialiștii care vin și fac parte din echipa de audit. Planificarea se face la începutul auditului și se implementează un plan de acțiune, plecându-se de la planul strategic pentru clientul respectiv. Acest plan se

împinge în jos printr-un program de audit, cu delegări pe fiecare element în parte, care este urmărit și supervizat de personalul structurat în treptele de care v-am spus, fiecare cu supervizare separată. Se ajunge ca un junior, care are un an sau doi de experiență, să execute anumiți pași din audit, chiar dacă nici măcar nu înțelege acei pași, pentru că planul în sine, dacă este urmărit corespunzător, îi spune absolut tot ceea ce trebuie să facă. Din acest punct de vedere, consider că profesia este o profesie bazată, în primul rând, pe plan, pe planificare. Este poate singura profesie unde ceea ce înveți în școală se dezvoltă de „n” ori din punct de vedere practic. În contabilitate nu dezvolți experiența pe care o dobândești atât de mult cât o dezvolți în audit.

Metodologiile pe care le aplicăm sunt diferite de la firmă la firmă. Firmele mici au un tip de metodologie, firmele mari au un alt tip de metodologie. Pentru firma mică pe care o am, cu până la zece oameni, e o cu totul și cu totul altă abordare și implicare, pentru că auditorul care merge și execută, auditorul cu „n” ani de experiență, tinde ca anumiți pași care sunt repetitivi, să nu-i mai aplice în planificare. Și atunci avem de a face cu aceste norme minimale de audit despre care discutăm. Nu poți să ai eficiență și să aplici normele firmelor mari de audit într-un micro-audit unde nu prea ai la ce să le aplici: programe de lucru pe computer care se dezvoltă din planuri strategice, foi de lucru de analiză a riscurilor ș.a.m.d. Atunci trebuie să intervină aceste alternative substantive pe care scoțienii le-au dezvoltat în norme minimale. Și le-au dezvoltat bine, pentru că și ei au avut aceeași experiență ca și noi: firme mici pe care le auditează cu cerințe ISA minime.

Gheorghe Popescu

Acum, tot din domeniul acesta, al marilor auditori, ar fi interesant să

vedem și o metodologie de audit, expusă de reprezentantul unei asemenea companii, spre a afla și unele elemente de organizare și management din care s-ar putea inspira și celelalte firme de audit.

Mihai Rada

Aș încerca să mă limitez la primul punct al discuției: limite ale normelor minimale de audit, alternative de documentare. Din punctul de vedere KPMG, cum spunea și colegul meu mai devreme, experiența mea personală nu acoperă partea de întreprinderi mici și mijlocii. Acoperă, în schimb, partea de mari clienți, de exemplu bănci, societăți de asigurare, societăți de leasing, mari societăți comerciale. Din punct de vedere metodologie de audit sau norme de audit, KPMG aplică normele ISA – International Standard on Auditing. Metodologia KPMG este dezvoltată la nivel internațional și este mult mai vastă decât cerințele minimale. Și este normal, pentru că ne adresăm și clienților multinaționali sau în special clienților multinaționali, care au cerințe specifice, fie de raportare, fie de audit, control intern ș.a.m.d. De asemenea, un element din ce în ce mai important în viața de zi cu zi sunt cerințele actului Sarbanes-Oxley (SoX) pentru clienții listați pe bursa din New York. De asemenea, cerințele pentru clienții care sunt listați în România. Acestea explică folosirea și în România a metodologiei dezvoltată la nivel internațional. Evident, în funcție de specificul clientului și de procesul de evaluare a riscului menționat mai devreme, metodologia se ajustează la specificul clientului respectiv.

De exemplu, dacă mergem la o bancă al cărei principal obiect de activitate este atragerea de depozite și oferirea de credite, dar nu oferă carduri bancare sau alte tipuri de produse bancare, metodologia se ajustează la acest specific. Ne uităm la depozite, la procesul de constituire a depozitelor, la mo-

dalitatea de acordare a creditelor, nu ne interesează absolut deloc procesul de acordare a cardurilor de credit, pentru că evident nu există această activitate.

Cam astea ar fi observațiile legate de metodologia de audit, norme minimale ș.a.m.d. Totul se decide în urma procesului de evaluare a riscului. La începutul auditului există o întâlnire între partenerul, managerul, senior managerul sau cine este responsabil de clientul respectiv și, pornind de la balanță, se identifică ariile de risc. În funcție de aceste arii de risc, se merge pe ajustarea metodologiei sau pe aplicarea anumitor aspecte din metodologia de audit.

Daniel Udrescu

Aș avea două întrebări pentru domnul Rada:

Câți dintre dumneavoastră folosiți normele extinse ISA sau normele specifice firmei pentru mai mult de 5%, din numărul de audituri specifice în piața românească de audit?

A doua întrebare se referă la diferențele pe care, dumneavoastră spuneți că le aveți în norme, față de normele minime. Ați studiat probabil normele minimale românești sau le știți. Nu consider că normele minime nu s-ar aplica la ceea ce aveți dumneavoastră. Știm metodologia și modul de planificare, care la dumneavoastră în firmă este foarte detaliat, aveți o literatură extraordinară în firmele mari de contabilitate, în care se detaliază totul, aveți cursuri de pregătire în care se detaliază totul, pe diferite structuri.

Probleme mari nu aveți în audituri, în România. Foarte puține tranzac-

Mihai RADA:

„În managementul auditului se pune un accent foarte mare pe calitate, totul începe cu evaluarea ariilor celor mai riscante și pe aceste arii se concentrează efortul de audit!”

cții dubioase, foarte puține tranzacții „futures”. La întrebarea a doua, dumneavoastră nu aveți diferențe majore, așa cum ați menționat, față de normele minimale și, chiar dacă aveți, nu faceți altceva decât să urmăriți, dar mai în detaliu, normele minimale de audit. Ca elemente, când te duci la o balanță de verificare românească, care este standard, nu poți găsi altceva decât ceea ce scrie în planul de conturi standard. Nu discutăm despre „futures”, speculații bancare, speculații bursiere, contracte viitoare, care sunt specifice la foarte puține firme, pentru că atunci discutăm despre altceva față de cele 80% de audituri foarte simple tehnic.

Mihai Rada

Referitor la prima întrebare, ca procent de audituri în care este necesară aplicarea standardelor internaționale vizavi de normele minimale. Nu am spus că nu luăm în considerație normele minimale. Pur și simplu, metodologia KPMG de efectuare a auditului înglobează standardele internaționale de audit, normele minimale și cerințe specifice, dacă este cazul SoX sau alte cerințe legate de listarea clientului la o anumită bursă sau standardele pentru „limited review”, cum se numesc în literatura de specialitate ș.a.m.d. Din păcate, nu pot să vă dau o statistică în acest moment referitoare la procentul de audituri mari comparative cu auditurile mici pentru că nu dispun de aceste informații. Ce pot să vă spun este că pentru toate auditurile se aplică metodologia KPMG.

Deci, nu există un audit unde să facem o abatere de la regulă. Revin, în urma evaluării riscului se decide: pe procesul de vânzări ne concentrăm mai mult, efectuăm mai multe teste sau aplicăm proceduri substantive de testare sau teste de control ș.a.m.d., pe când pe partea de mijloace fixe, dacă clientul respectiv nu a avut nici o achiziție de mijloace fixe, reducem volumul

de muncă și testele efectuate efectiv.

Cam asta ar fi abordarea KPMG. În KPMG se pune un accent foarte mare pe calitatea muncii, iar un aspect al calității este exact acest lucru, respectarea metodologiei. Nu sunt acceptate devieri de la standarde, nu există nici un proiect KPMG unde să nu se aplice metodologia. Chiar dacă este un client mic, sunt exact aceleași proceduri efectuate. Desigur, în conformitate cu evaluarea riscului și cu ariile care au fost identificate ca fiind riscante sau mai riscante.

Referitor la a doua întrebare, evident în KPMG este o cerință standard de pregătire a profesioniștilor cum este și în toate celelalte *Big Four* și, de asemenea, și în firmele de pe piața românească, în firmele de audit. Toți oamenii participă la cursuri de pregătire: primul lucru pe care îl face un angajat KPMG este să participe la un curs, care poate să dureze de la o săptămână până la 2 luni în funcție de experiența persoanei respective.

De asemenea, pentru fiecare domeniu specific se organizează cursuri de pregătire, de exemplu pe domeniul precum auditul IT sau auditul de mediu. Avem o rețea inter-

națională și sigur găsim experiență cel puțin în unul din birourile, unde s-au organizat astfel de cursuri sau există o persoană sau o echipă care a participat la astfel de proiecte.

Un alt punct pe care l-ați atins dumneavoastră era referitor la auditul statutar. Așa cum spuneți, se ia balanța și se raportează pe standardele românești. Ce aș vrea să adaug este că facem și audituri statutare pentru că sunt cerute fie de către Banca Națională, fie de Ministerul Finanțelor Publice, dar există și alte tipuri de audituri: IFRS, US GAAP, German GAAP sau alte General Accepted Accounting Principles (GAAP). Deci, nu putem să aplicăm doar normele minimale de audit pentru că nu facem niciodată doar audit statutar. Scopul auditului se discută de la client la client și poate să includă și alte standarde de raportare. Și atunci, revenim la discuția inițială, nu putem niciodată să pregătim raportul de audit doar pe baza aplicării normelor minimale.

Se pune, revin, un accent foarte mare pe calitate, totul începe cu o evaluare a riscurilor, cu evaluarea ariilor cele mai riscante și pe aceste arii se concentrează efortul de audit.

Gheorghe Popescu

Înainte să trecem într-un alt registru, aş avea şi eu rugămintea, să răspundeţi la două întrebări. M-ar interesa, un proaspăt angajat în KPMG, cel care vine fără prea multă experienţă din şcoală, ce traseu ar parcurge până să-l trimiteţi să facă anumite activităţi pe teren? Şi a doua: în momentul când s-ar pune problema să se constituie o echipă nouă pentru un proiect - dar nu un proiect nou în sensul că nu au mai fost asemenea proiecte, adică tot o misiune cu un domeniu cunoscut - ar fi interesant de aflat, cel care coordonează misiunea cam ce repere îşi ia în cadrul activităţii respective ca să supervizeze că lucrurile vor decurge bine?

Mihai Rada

V-aş propune să luăm în ordine. Din punctul de vedere al unui proaspăt angajat în KPMG, după cum spuneam mai devreme, se porneşte cu un training, denumit „induction training”, training de introducere în KPMG, introducere în profesia de auditor. Referitor la studiile noilor angajaţi, nu există o listă restrictivă, de exemplu nu angajăm numai de la Facultatea de Contabilitate din ASE. Evident, sunt anumite criterii minimale care se urmăresc pe timpul interviului, nu vreau să intru în detalii pe această temă. În momentul în care ajunge în KPMG, acesta trebuie să posede cunoştinţe minime de contabilitate, dacă este angajat pentru departamentul de audit. Din momentul angajării, un absolvent de facultate sau poate o persoană care a terminat facultatea, dar nu are experienţă relevantă în domeniul auditului, pentru că la asta ne referim, participă la un training de introducere în KPMG, introducere în profesia de audit, training care, de obicei, se organizează local. Există şi traininguri organizate la nivel de regiune sau la nivel internaţional, dacă este cazul, şi a cărui durată variază, după cum spu-

neam la început: o săptămână, două săptămâni, o lună, două luni, trei luni, dacă este ceva specific, sau poate chiar mai mult. Se merge inclusiv spre secondment, dacă este cazul pentru ceva foarte specific, noii colegi merg la un alt birou, participă la proiecte, văd cum se face munca acolo, după care se întorc înapoi cu experienţa acumulată. După care, evident, se pune accentul foarte mult pe trainingul „on the job”. După cum spunea şi colegul nostru, se face un plan de audit, care este dezvoltat de către partenerul şi managerul responsabil şi, în funcţie de acest plan, se alocă sarcinile între membrii echipei. Se va merge iniţial pe alocarea unor sarcini mai uşoare sau elementare, după care, în funcţie de experienţa acumulată, se plasează noi responsabilităţi juniorilor. Nu aş merge atât de departe încât să spun că i se dă unui junior o sarcină de care nu a mai auzit până atunci. Contează foarte mult partea de training, „on the job training” îl numim noi, prin care persoana responsabilă („in-charge”) stă o jumătate de zi sau o jumătate de oră sau două ore sau o zi întreagă cu juniorul şi îi explică ce trebuie să facă, cu detalii specifice.

Juniorul realizează activitatea alocată, face analiza informaţiilor colectate şi pregăteşte foaia de lucru, după care, la sfârşitul zilei sau peste două zile sau la sfârşitul unui anumit interval este revizuit. Revin, deşi poate părea aşa obositor, se pune accentul pe calitate. Orice foaie de lucru pregătită de orice membru al echipei trebuie revizuită de o persoană cel puţin cu aceeaşi experienţă, orice foaie de lucru pregătită de un junior trebuie revizuită cel puţin de senior, orice foaie de lucru a seniorului trebuie revizuită de către manager. Şi totul se bazează pe o comunicare continuă între membrii echipei.

Cam asta ar fi legat de proaspătul angajat. Evident, pe măsură ce trece timpul dobândeşte anumite cunoştinţe, anumite calităţi inter-

personale sau profesionale, în funcţie de care este evaluat, atât pe fiecare proiect în parte, cât şi la sfârşit de an sau de două ori pe an şi se decide mai departe promovarea.

Revenind la întrebarea a doua, la constituirea echipei de audit, de asemenea, se ţine cont de evaluarea riscului. Este o practică în KPMG să se implice specialiştii în cadrul fiecărei echipe de audit, evident în funcţie de necesităţile specifice. Şi când spun specialiştii mă refer la auditori IT, specialiştii pe probleme fiscale, actuari, specialiştii pe mediu sau orice fel de specialist este nevoie. Sunt situaţii în care clientul foloseşte un sistem informatic complex şi care prezintă riscuri deosebite. În acest caz se implică o echipă de audit IT, care evaluează aceste riscuri, identifică anumite controale şi pentru orice deficienţe identificate face recomandări şi se decide împreună cu partenerul de audit care sunt implicaţiile asupra auditului. Şi, în funcţie de rezultatele acestei evaluări, se ajustează abordarea de audit. De asemenea, specialiştii în taxe. Taxele în România sunt un domeniu foarte sensibil şi, până anul trecut, deşi şi în continuare, legislaţia fiscală era foarte oscilantă şi atunci aveai nevoie critică de un specialist în taxe. De asemenea, pentru societăţile de asigurări este nevoie de implicarea unui actuar sau a unei echipe de actuari. Inclusiv la societăţile comerciale care au pachete de beneficii pentru angajaţi, pentru care trebuie calculaţi anumiţi indicatori, se apelează la această echipă de actuari. Există, de asemenea, partea legată de protecţia mediului. Sunt situaţii în care sunt anumite societăţi care lucrează într-un domeniu foarte poluant şi care plătesc taxe, penalităţi, amenzi ş.a.m.d., se implică şi un specialist în mediu, care aplică procedurile specifice de audit. În ceea ce priveşte experienţa necesară, tot la fel, decidem dacă avem nevoie de un senior, doi seniori, trei juniori, cinci juniori, deci numărul de membri de care este ne-

voie și specializările sau cunoștințele pe care le deține fiecare membru sunt decise tot în această fază. În funcție de mărimea clientului, în funcție de experiența anterioară pe care o avem cu clientul respectiv sau în funcție de alte criterii.

Mergând mai departe către întrebarea trei, legată de supervizarea echipei, pentru fiecare miniechipă sau subechipă de specialiști există o persoană responsabilă cu supervizarea, din același motiv de asigurare a calității și pentru a obține asigurările că au fost efectuate toate testele necesare și că s-a urmărit metodologia de audit. Există în acest sens, cum spuneam, câte o persoană din cadrul fiecărui subdepartament de audit IT, taxe, audit financiar care supervizează personalul propriu și care, pe lângă comunicarea pe verticală, asigură și comunicarea pe orizontală, atât între membrii echipei, cât și între persoanele care supervizează echipele. În funcție de concluziile la care ajunge fiecare subechipă, se decide în continuare abordarea de audit și cum ar trebui să decurgă procesul.

După care, bineînțeles, există supervizarea la nivelul cel mai înalt, la nivelul de partener, revizuirea muncii, supervizarea echipei. De asemenea, există criterii foarte bine definite pentru escaladarea problemelor.

Gheorghe Popescu

Acum aș dori să o rog pe doamna Paraschiva Bîgu să ne prezinte lucrurile din perspectiva unei firme medii de audit și consultanță, cu ce probleme vă confrunțați și cum le rezolvați?

Paraschiva Bîgu

Indiferent de mărimea societății de audit, locul ocupat în ierarhia profesională trebuie să fie dat de competența profesională a membrilor ce o compun, de tehnicile de lucru

Paraschiva Bîgu:

„În etapa de planificare, echipa de audit trebuie să cunoască bine ce are de făcut, cum sunt eșantionate mulțimile ce urmează a fi auditate, metodele utilizate, procedurile pe care intenționăm să le aplicăm societății auditate, potrivit specificului acesteia ”

utilizate, de procedurile de supraveghere și verificare abordate în interiorul societății.

Cred că accentul managementului în audit trebuie să fie pus pe calitate. Când spun calitate mă refer la acea calitate complexă, care se realizează nu numai în școli, ci și prin abilitate profesională conjugată cu dorința a fi foarte bun. După opinia mea, consider că este util ca, în interiorul unei societăți de audit, pregătirea profesională să fie continuă și la un nivel ridicat. De aceea, munca de selecție a personalului angajat nu este ușoară.

În etapa de planificare, echipa de audit trebuie organizată astfel încât fiecare persoană implicată în activitatea de audit să cunoască bine ce are de făcut, cum sunt eșantionate

mulțimile ce urmează a fi auditate, metodele utilizate, procedurile pe care intenționăm să le aplicăm societății auditate, care, desigur, sunt calate pe specificul activității desfășurate de aceasta.

Referindu-mă la cadrul metodologic de organizare a activității de audit financiar, respectiv la „Normele minimale de audit”, consider că în prezent acestea ar trebui să fie revizuite.

Consider că, la nivelul CAFR, ar trebui să existe un nucleu de profesioniști care să perfecționeze periodic aceste norme. Începând din 2007, raționamentele profesionale privitoare la introducerea și aplicarea IFRS-urilor vor modifica structura bilanțurilor contabile, precum și cerințele de audit.

De asemenea, cred că ar trebui dezvoltate în interiorul „Normelor minimale de audit” și alte secțiuni, cum ar fi relațiile cu părțile afiliate și problemele de consolidare.

Legat de metodologiile specifice de audit implementate în interiorul societăților de audit, cred că acesta este următorul pas pe care noi îl facem. Probabil, societățile mari au pus la punct aceste proceduri interne profesionale care sunt dinamice și perfectibile.

Consider că și în această problemă CAFR ar trebui să se implice mai mult pentru că de la o foarte bună organizare internă la nivelul societăților de audit, se creează premisele realizării unor lucrări de un nivel profesional foarte bun.

Gheorghe Popescu

Aș dori să-l rugăm pe Adrian Popescu să ne prezinte doar o scurtă sinteză a celor mai interesante și, de ce nu, năstrușnice nereguli pe care le-a găsit pe teren, vizavi de tema supusă dezbaterii.

Adrian Popescu

În general, atunci când există ceva de criticat, acest fapt este relativ simplu. Cel mai greu este când ai coala albă în față, pixul în mână și trebuie să crezi. Vorbind de echipa de audit, cred că ne adresăm unui anumit segment al auditorilor pentru că, după părerea mea, numai în cazul a 10% dintre societățile de audit se poate vorbi într-adevăr de o echipă audit. Pentru că am vorbit de societățile mari de audit, de *Big Four*, trebuie să ne gândim că acestea vin cu o experiență de câțiva zeci de ani și vin cu o bază de date preluată din afară, ea nefiind creată în România. Sigur că atunci când preiei ceva este mult mai simplu. Noi ne confruntăm însă în România cu problema de a conștientiza toți membrii Camerei de faptul că este nevoie să creeze o echipă de audit, activitatea de audit nefiind o

activitate pe care să o poți face de unul singur.

Statistica ne arată că majoritatea societăților de audit sunt mici, câte-va sunt la un nivel mediu. Pentru mine, din toate controalele care le-am făcut, o societate de audit este „medie” dacă are doi-trei angajați pe audit, deși la nivel european o astfel de societate nu este considerată la un nivel mediu. Deci, majoritatea sunt constituite dintr-un auditor și eventual un colaborator, care de cele mai multe ori nu este angajat permanent al societății, ci este sezonier, în funcție de contractele încheiate de societatea de audit.

Sigur că normele minimale, în formatul actual, pot suferi modificări întrucât prezintă unele inadvertențe chiar din cauza traducerii, care nu a fost făcută de un nucleu de specialiști în audit, ci de traducători. Astfel, anumiți termeni nu sunt foarte clar tratați.

Deci de aici ar trebui început. Sigur că ele au fost preluate de la colegii noștri din Scoția și au făcut obiectul unei selecții din normele lor, care sunt mult mai stufoase.

Problema se pune cine să le adapteze, cine să lucreze la adaptarea acestor norme minimale? Sigur că, după cinci ani de audit în România, se simte nevoia unei îmbunătățiri a normelor minimale. Legat de normele specifice pe care le au societățile mari, ele au la bază tot standardele de audit. Din câte știu eu, planificarea la societățile mari de audit ocupă cam 40% din munca efectivă de audit.

Toate lucrurile legate de organizare și de management, ele sigur că se regăsesc în standarde, existând standarde de audit care impun sau recomandă societăților de audit să constituie un manual de proceduri. Aceste standarde trasează politicile

Adrian POPESCU:

„Să încercăm să schimbăm mentalitatea auditorului român, în sensul de a-l conștientiza că prin crearea procedurilor de audit calitatea serviciilor crește!”

și procedurile care trebuie dezvoltate: legate de angajare, dezvoltare profesională, avansare, utilizarea experților în cadrul angajamentelor de audit, modul de întocmire a dosarului de audit ș.a.m.d. În funcție de experiența fiecărei societăți de audit, aceste politici și proceduri pot îmbrăca o anumită formă în cadrul manualului de proceduri.

Aceasta este o problemă reală cu care ne confruntăm, nu știu dacă sunt 20 de societăți de audit la nivel de țară, din cele aproximativ 600 care sunt înscrise la Camera Auditorilor, care măcar au început acest manual de proceduri. Majoritatea consideră că nu au de ce să-l întocmească, pentru că nu au cui să-l aplice, deci l-ar face pentru cine?

Pentru că, repet, sunt doi angajați în cadrul acelei societăți, cum să mai separi atribuțiile ?

Deci, dacă ne referim la, căile de creștere a calității, primul pas pe care trebuie să-l facem este de a crea aceste proceduri prin care să standardizăm munca de audit în cadrul societății de audit. După aceea, lucrurile se simplifică, în sensul că noii angajați vor face cursuri prin care să cunoască, în primul rând, acele proceduri ș.a.m.d.

Cred că ar trebui să încercăm împreună să găsim mijloacele prin care să schimbăm mentalitatea auditorului român în sensul de a-l conștientiza ca prin crearea acestor proceduri la nivelul societății de audit, dar și la nivelul angajamentului de audit calitatea serviciilor crește. Societățile mari de audit nu sunt dornice să prezinte aceste proceduri, să le facă cunoscute pentru că, desigur, vin în urma unei experiențe acumulate.

Daniel Udrescu

Am discutat mai înainte de firmele mari de audit unde am clarificat aspectul acelor specific: bancă, leasing, asigurare, unde numărul este foarte limitat de clienți și la nivelul acestei țări nu ai, să zic, decât 20 de audituri. Eu am auditat un grup și

am făcut consolidare de nouă firme și acest client, după ce l-am adus la un nivel de audit internațional responsabil, s-a dus la una din cele patru firme mari. Nivelul de onorariu era cu 30% mai mare față de ceea ce a cerut cealaltă firmă pentru același audit. S-a dus acolo nu pentru că nu s-a făcut auditul cum trebuie, s-a dus acolo pentru imaginea acelei firme, care-l proiectează pe piața de care clientul are nevoie.

E cu totul și cu totul altă perspectivă. La bancă la fel; banca nu vine la cabinetul de audit X-ulescu, se duce la cele patru mari, pentru că au nevoie de o anumită percepție pe piața internațională pe care funcționează.

În privința programelor specifice ale firmelor mari. Nu am nevoie după șase ani de audit *Big Four* să mă duc să-mi însușesc metodologia *Big Four*. În primul rând, nu am ce să preiau. Nu că nu-l am ca produs. Este un lucru urât să iau ceva de acolo. În al doilea rând, pot să-mi fac orice program de lucru numai cu ce mi-a rămas în cap de la ce am executat. În al treilea rând, dacă vreau să-mi iau un program, mă duc frumos pe piața americană, unde sunt asociații de firme de audit ce au în medie, patru până la zece parteneri, firme de 2-10 milioane de dolari, care și-au format o tipologie de audit, un program de audit, care este foarte ușor de cumpărat, de pus în practică, este în limba engleză și se adresează acestei piețe de 70-80% despre care discutăm și care se face cu doi auditori, trei auditori maxim. 70% din piața românească se auditează cu mai puțin de trei auditori.

Mergem la un alt punct de vedere pe care trebuie să-l înțelegem. Ne uităm la numărul total de audituri care se fac pe piața românească, și dacă le împărțim la numărul total de auditori pe care îi are Camera, vedeți că nu sunt mai mult de două audituri per auditor.

Atunci ne întrebăm: unde suntem noi de fapt? Piața auditorilor este formată din două componente: din

cei mari și celălalt segment, format din firmele mici de audit. Aceeași firmă medie de audit și aici și în SUA are în jur de patru parteneri. La noi, trei oameni sunt deja prea mulți pentru 70% din audituri.

Gheorghe Popescu

Totuși, nu știu dacă ar fi bine să rezulte din această intervenție a dumneavoastră că pentru auditurile mai mici, făcute, să spunem, cu oameni cu experiență și cu un anumit timp petrecut în societatea respectivă, putem să renunțăm la planificare și la partea de documentație. Deci, din acest punct de vedere, să aflăm și opinia domnului director Stoica.

Filip Stoica

Mă bucur că vorbesc mai la sfârșit pentru că lucrurile importante s-au cam spus. Vreau să mă refer puțin la primul punct de aici, legat de limitele normelor minimale și cum se văd aceste norme. Eu cred că acestea se văd foarte diferit de unde le privești. Dacă le privești din partea lui *Big Four* se pleacă de la metodologia de lucru internă și care este dezvoltată pe baza standardelor și a experienței de mulți zeci de ani.

Dacă le privești din partea firmelor românești de audit, mici sau mijlocii - nu are importanță, de la aceste norme minimale de audit trebuie să decurgă procedurile interne sau metodologia internă de lucru, pentru că nu ai de unde să pleci din altă parte. Așa am procedat și noi. Deci, am plecat de la aceste norme - care sunt cerințe până la urmă ale Camerei sau ale profesiei - și a trebuit să ne dezvoltăm niște proceduri interne ca să putem face auditul.

O altă chestiune este dacă trebuie sau nu trebuie proceduri. Părerea mea este că totuși trebuie proceduri de audit, chiar și atunci când lucrează doi auditori la o misiune și acei doi auditori sunt și auditori

membri ai Camerei, care au trecut prin toată gama de examene ca să obțină această calitate. Asta pentru ca să nu pierdem niciodată din vedere calitatea muncii de audit. Acum, să facem iarăși, căci tot timpul suntem tentați să facem, o paralelă între firmele mari și firmele mici de audit.

Firmele mari au venit cu experiența din afară, au venit cu un sistem propriu. Eu am experiență într-o firmă mare, dar nu de audit și angajam absolvenți.

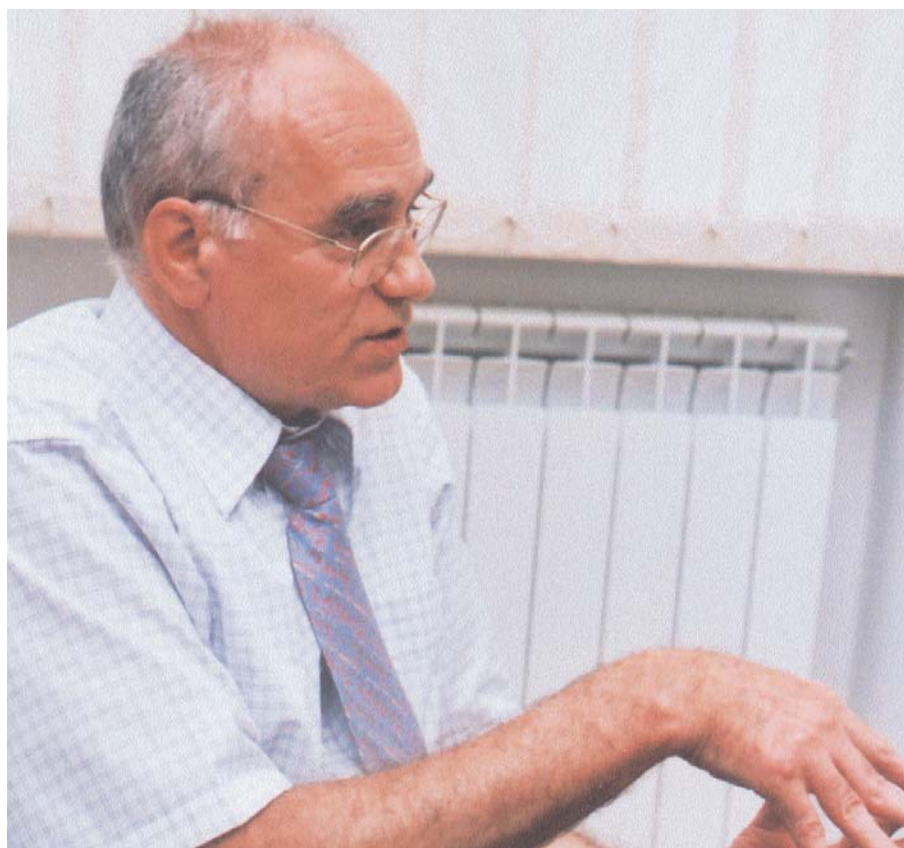
În 99% din situații angajam absolvenți, pentru că erau cei mai ușor de format, dar puteau fi formați tocmai pentru că firma aceasta avea proceduri de lucru și formarea lor se făcea aproape fără o intervenție, să zicem, specifică. Ea se făcea tot prin procedurile respec-

tive și atunci se integrau în colectivele de lucru în care intrau mult mai ușor și mai bine. Firmele mici românești nu pot să facă așa ceva pentru că nu au niște proceduri de formare, nu au capacitatea de a face formarea pe care o au firmele mari și ar fi și foarte costisitor. Și atunci se întâmplă un paradox: firmele mari pot foarte ușor să-și recruteze forța de muncă, resursele umane, direct din școală și să le formeze și vor fi persoane foarte bine calificate și calificate pe procedurile firmei respective. Iar noi, firmele mici, trebuie să ne căutăm resursele în rândul oamenilor „gata formați”. Când spunem „gata formați” știm cu toții că sunt formați în foarte, foarte multe stiluri și ca să-i integrezi costă, uneori costă foarte mult pentru că după o perioadă îți dai seama că ai greșit și trebuie să o iei de la capăt.

Al doilea paradox legat de această problemă a resurselor umane este și cea referitoare la costuri. Tot paradoxal, costurile unei misiuni de audit la o firmă mare pot fi mai mici decât costurile la o firmă mică, pentru că o firmă mare lucrează cu șase juniori, unu-doi seniori, un partener. Deci grosul muncii, munca de volum o face cu costuri mici, pe când firmele care nu au un nume nu pot să lucreze decât cu auditori financiari membri ai Camerei, care au trecut prin toate examenele, care nu pot fi plătiți cu un salariu de junior, pentru că, până la urmă, salariile în meseria noastră, totuși, sunt salarii mari, indiferent că suntem la firme mici sau la firme mari. Un practician poate să încaseze, poate să câștige destul de mult dacă lucrează individual și atunci nu s-ar angaja la o firmă de audit pentru un salariu mai mic decât poate câștiga el individual și apare acest paradox. Deci eficiența activității la o firmă mică privită prin prisma resurselor umane este mai mică decât la firmele mari. Nemailuând în discuție nivelurile onorariilor, care pot fi negociate de altfel, știm asta. Este o chestiune care nu trebuie demonstrată. Asta vroiam să spun legat de norme minimale și de resurse.

Legat de limitele acestor norme și dacă trebuie îmbunătățit ceva, iată ce-am observat eu cel mai pregnant: eu n-aș spune că este foarte mult de lucrat la aceste norme, pentru că toți atunci când facem planificarea unei misiuni de audit, plecând de la aceste norme și de la procedurile pe care ni le-am creat, practic, trebuie să adaptăm planul de audit la specificul societății de auditat, la specificul clientului. Și atunci ele sunt ca un ghid până la urmă, pentru că nimeni nu a pretins că trebuie să ai lista de la secțiunea G, punctul 4 în forma nu știu care. Ne adaptăm aceste cerințe și obiective pe care le audităm în funcție de specificul societății auditate.

Am observat o problemă care se repetă aproape la toți clienții de audit: părțile afiliate și tranzacțiile

F. Filip STOICA:

„Angajamentele noastre de audit depind de cele mai multe ori de relația cu clientul, pentru că la noi legislația permite administratorului și nu acționarului să-și rezilieze contractul de audit pentru că atingeți nu știu ce părți sensibile!”

cu părțile afiliate. Asta cred că trebuie dezvoltat mult mai bine în normele minimale. De ce? Pentru că este un specific al pieței românești. Cam toate societățile mari au fost, hai să folosesc un termen, căpușate de aceste părți afiliate. Tranzacțiile se desfășoară. Găsești firme mari care ies din categoria întreprinderilor mici și mijlocii, deci cu cifre mari de afaceri, care vând prin SRL-uri, cumpără prin SRL-uri sau chiar prin SA-uri mai mici, dar care sunt ale unui grup și care, dacă încerci să identifici elementele care te-ar putea face, să tragi concluzia că sunt sau nu părți afiliate, poți ajunge la concluzia că sunt părți afiliate. Iar lucrurile capătă o altă dimensiune dacă ai abilitatea de a le descoperi, de a le identifica, mai bine spus, și de a pune în evidență tranzacțiile cu părțile afiliate făcând evaluările de rigoare. Pentru că nu este suficient să prezinți tranzacțiile, ci să faci evaluarea față de prețul pieței, față de faptul dacă aceste tranzacții au afectat sau nu au afectat imaginea asupra situațiilor financiare. Cred că aici s-ar putea lucra puțin.

Nu au trecut mulți ani de când există piața de audit în România, dar la începuturi aproape toată lumea, nu vorbesc de societățile de audit consacrate, ignorau acest aspect, pentru că este greu să-l determini, e complicat să-l faci, deranjezi. Și angajamentele noastre de audit depind, de cele mai multe ori, de relația cu clientul, pentru că la noi legislația, spre deosebire de cea din alte țări, permite clientului - nu acționarului, care de fapt ar trebui să decidă cine este auditorul, ci administratorului, care este, de fapt, de cele mai multe ori cel vizat într-o opinie legat de părți afiliate - să-ți rezilieze contractul de audit pentru că atingi nu știu ce părți sensibile. Deci dacă lucrurile ar fi într-un fel puse la punct, structurat în aceste norme, poate că ne-ar obliga pe toți să ținem cont mai mult de ele și atunci nu ar avea succes mai mare cel care, nefiind constrâns de o regulă, poate să treacă peste ea. Pot fi mai multe de spus.

Gheorghe Popescu

În loc de concluzii, aș dori din partea dumneavoastră să formulați propuneri de îmbunătățire a normelor, precum și sfaturi pentru primii pași care ar trebui parcurși pentru organizarea acelor proceduri interne și la cabinetele mai mici.

Adrian Popescu

Încerc eu să răspund pentru că am întâlnit în practică astfel de audieri. Desigur că sunt mulți care au lucrat la societățile mari și au plecat. Sistemul este atât de complex încât, dacă nu copiezi toate datele, este foarte greu să-l reproduci în totalitate. Sunt foarte mulți care lucrează numai pe anumite proiecte și doar pe anumite secțiuni din normele minimale.

Și atunci sigur că depinde și cât timp lucrezi într-o astfel de societate. Una este să lucrezi un an, doi, alta este să lucrezi zece ani pentru a avea o imagine de ansamblu.

Ca să concluzionez, eu cred că activitatea de audit este clar „de echipă”. În al doilea rând, cred că auditorul financiar trebuie să creeze cadrul standardizat prin care echipa de audit să fie funcțională, revizuiind munca pe care o face echipa, obiectivul final fiind, de fapt, documentarea corespunzătoare a dosarului de audit.

Mihai Rada

Referitor la pașii care trebuie întreprinși pentru îmbunătățirea acestor norme, nu o să vin cu niște precizări concrete în această întâlnire. Părerea mea este că ar trebui organizate întâlniri specifice în care, cu normele în față, să se discute și să se identifice eventualele deficiențe și propuneri concrete de îmbunătățire a lor.

Întrebarea ar fi dacă KPMG ar putea participa la o astfel de întâlnire? Cred că orice cabinet de audit ar fi interesat să participe la o astfel de discuție.

Paraschiva Bîgu

Sunt convinsă că normele minimale trebuie completate, îmbunătățite, trebuie ridicat standardul de la care am plecat. Iar asupra manualului de proceduri, ce să vă spun? Eu, de pildă, mi-am creat un astfel de manual. Consider că este și o problemă a Camerei, pentru că îmbunătățirea acestor manuale, după părerea mea, reprezintă secretul îmbunătățirii muncii la nivelul societăților de audit. Ține, practic, de calitatea profesiei.

Deci, Camera, dacă își dorește un nivel profesional calitativ bun, cred că ar trebui în continuare să contacteze societățile de audit, fără a le neglija pe cele mari, pentru că, cu siguranță, au mai multă experiență în spate. Dar nu vă ascund faptul că în România, așa cum percep eu fenomenul, nu ducem lipsă de persoane capabile să facă lucruri la foarte bun nivel.

Filip Stoica

Legat de proceduri, Camera cred că s-ar putea implica în crearea nu neapărat a unui manual de proceduri, pentru că este specific fiecărei firme, dar cred că un cadru general, care trebuie să fie urmărit prin crearea unui manual de proceduri, ar putea să parvină de la Cameră, și chiar mă gândeam la grupul de lucru. Pentru că noi avem o breșă, cea legată de termenii angajamentului, de contractul de audit, care până la urmă a ieșit ceva din cetatea asta închisă a celor mari și au putut mulți beneficia și și-au restructurat sau și-au îmbunătățit termenii contractului de audit plecând de la experiența celor mari. Și atunci cred că s-ar putea întâmpla și aici.

Este tot atât de adevărat că nu va putea semăna un manual de proceduri de la o firmă mică cu manualul de proceduri sau metodologia firmelor mari pentru că ea trebuie să se plieze pe sistemul de organizare, pe numărul de persoane, pe

structura organizatorică ș.a.m.d. Dar un cadru general, ce obiective principale trebuie să urmărească și ce trebuie să cuprindă cred că ar fi foarte bun și ar ușura munca celor din firmele mici.

Daniel Udrescu

Într-un articol publicat în revista „*Audit Financiar*”, mă refeream la organizația americană a auditorilor AICPA. Consider că biblioteca lor de manuale este poate cea mai bună din lume. Putem deci să cerem, contra cost, să traducem și să distribuim aceste manuale de către Camera Auditorilor ? Nu e mare lucru și sunt elemente esențiale, fundamentale.

Discutam despre manualul de administrare a unei firme de audit, de contabilitate. La fel sunt aceste practici de care noi discutăm. Este foarte importantă tematica de astăzi: normele minimale de audit. Toate aceste materiale sunt deja făcute, te duci și și le iei, există un program în limba engleză, dar sunt programe unde nu ai nevoie să faci altceva decât să-ți pui niște parametri, să-și selecționezi programul de lucru. Planul strategic nu mai stai să-l recreezi, computerul te ajută, într-o oră și-ai făcut tot programul. Discutam că noi avem abilitatea de a face un audit fără program, pentru că am făcut atâtea. Nu înseamnă că nu ne documentăm. Dar posibilitatea de audit este alta. La firmele mari, ticmarkurile sunt pe primul loc, pentru că nivelul de la care se pleacă, acei juniori de care dumneavoastră spuneți mai devreme că fac munca pentru un cost foarte redus, ei sunt acolo și mulți dintre ei nici măcar nu pricep ce fac, dar execută lucrarea respectivă. I s-a spus să verifice dacă factura este corectă, se duce și face calculul la factură. Stă acolo un an de zile și asta face. Firmele mari au o imagine pe care și-o promovează și experiența pe care noi o avem ca auditori nu valorează atât de mult cât valorează

acea imagine. Deci trebuie să înțelegem foarte clar aceste elemente. Ca să îmbunătățim această imagine trebuie să învățăm foarte bine cum să o controlăm. Ei au aceste elemente de control în structura pe care o au, cu care execută planuri cu oameni mai puțin pregătiți.

Aș dori, în final, să vorbim despre acea evaluare a personalului, unde avem două elemente importante de apreciere.

Prima se referă la abilitatea tehnică de audit și relațiile pe care le au cu clienții. Aceste elemente sunt prima parte.

A doua, pe care auditorul trebuie să o completeze în evaluare, este legată de administrarea aceluia audit. Și aici sunt evaluați din punct de vedere al modului în care planifică, sunt evaluați din punct de vedere al modului în care utilizează membrii echipei, sunt evaluați din punct de vedere al termenului în care s-a desfășurat lucrarea, al produsului pe care l-au realizat, dacă este corect, dacă este bine documentat și, bineînțeles, ce practică de administrare au, măsura în care încearcă să extindă serviciile pe care le are auditul în sine cu consultanța fiscală, de pildă. Deci, contează relația cu echipa, atitudinea, creativitatea, maturitatea, abilitatea de lideri, dar și cum se prezintă ei, ca maniere și discurs.

Asemenea auditori sunt recrutați și foarte mulți dintre cei care sunt recrutați nici măcar nu au Facultatea de contabilitate sau nu au ASE ori o instruire adiacentă. Dar sunt pregătiți și în cinci ani devin profesioniști.

Gheorghe Popescu

Eu zic că ne-am atins obiectul prin această întâlnire. Vă mulțumesc foarte mult pentru opiniile exprimate. Sunt convins că, din cele discutate de dumneavoastră se vor putea desprinde multe lucruri utile și cu finalitate.

Professional debate

"Organization and management of the financial audit team"

As part of debates organized by the "Financial Audit" magazine on issues of practical interest in this number we present the topics discussed by the professionals on "Organization and management of the financial audit team". The professional discussed about practice specific to big audit firms, but also specific to smaller but successful audit firms resulting a series of ideas and solutions in order to increase the efficiency of the financial audit engagements including the involvement of the Chamber of Financial Auditors of Romania in promoting modern management methods and procedures.

Débat professionnel

"L'organisation et l'administration de l'équipe d'audit financier"

Dans le cadre des débats organisés par la revue "Audit Financier" sur des thèmes d'intérêt pratique, dans ce numéro nous présentons le sujet discuté par les professionnels s'intitulant: "L'organisation et l'administration de l'équipe d'audit financier". On été apportées en discussion à la fois les pratiques propres aux grands cabinets d'audit et celles des cabinets d'audit plus petits, mais de succès, tout en résultant une série d'idées et solutions pour accroître l'efficacité des missions d'audit financier inclusivement pour l'implication de la Chambre des Auditeurs Financiers de Roumanie dans la promotion des certaines méthodes et procédures modernes d'administration.

Comentarii la teme propuse de auditorii financiari

În cele ce urmează publicăm două din răspunsurile formulate de Grupul de lucru al CAFR, format din specialiști de înaltă calificare și cu o vastă experiență, la întrebările adresate Camerei de membrii săi.

Se precizează că răspunsurile pe care le reproducem reprezintă interpretarea dată de Camera Auditorilor Financiari din România problemelor ridicate de către membrii săi. Camera nu este răspunzătoare în nici un fel și față de nici o persoană fizică sau juridică în ceea ce privește consecințele ce ar putea rezulta ca urmare a unor decizii luate pe baza acestei interpretări.

Obligativitatea auditului financiar

„O societate nu îndeplinește condițiile pentru auditarea situațiilor financiare (două condiții), dar este cotate pe RASDAQ. Trebuie să angajeze auditor și să auditeze situațiile financiare anuale? Se mai mențin cenzorii?”

În conformitate cu dispozițiile articolului 237 alineatul 1) din Legea nr. 297 privind piața de capital, astfel cum a fost ulterior modificată („Legea pieței de capital”), „situațiile financiare, inclusiv cele consolidate, ale societăților admise la tranzacționare vor fi întocmite în conformitate cu reglementările contabile aplicabile și auditate de auditori financiari, în conformitate cu reglementările privind activitatea de audit financiar”.

În completare, articolul 258 alineatul 1) din Legea pieței de capital stabilește că „situațiile financiar-contabile și cele privind operațiunile oricărei entități supuse autorizării, supravegherii și controlului CNVM, conform prevederilor prezentei legi vor fi elaborate în conformitate cu cerințele specifice stabilite de Ministerul Finanțelor Publice și cu reglementările CNVM și vor fi auditate de persoane fizice sau juridice, persoane active, membre ale Camerei Auditorilor Financiari din România”.

În concluzie, conform prevederilor Legii pieței de capital, chiar dacă o societate nu îndeplinește condițiile financiare pentru a avea situațiile financiare auditate, atâta vreme cât este cotate pe RASDAQ și, deci, este supusă supravegherii și controlului CNVM, este obligată să auditeze situațiile financiare anuale și, pe cale de consecință, să contracteze serviciile unui auditor financiar.

Cu toate acestea, CNVM pare a menține anumite dispoziții tranzitorii diferite în ceea ce privește emitenții ale căror acțiuni sunt tranzacționate la BVB - piața RASDAQ și care nu au fost obligați să aplice reglementările contabile armonizate cu Directiva a IV-a CEE și cu Standardele Internaționale de Contabilitate în cadrul exercițiului financiar 2005. Astfel, conform articolului 1 din Avizul CNVM nr. 18/10.03.2006, „în cazul emitenților precizați la art. 6 alin. (2) din cadrul Dispunerii de măsuri nr. 15/20.12.2005, modificată și completată prin Dispunerea de măsuri nr. 2/06.02.2006*, care nu au obligația auditării situațiilor financiare anuale, raportul auditorului financiar poate fi înlocuit de raportul cenzorilor în cadrul raportării anuale aferente anului 2005”. Precizăm că aceste dispoziții au caracter limitativ și tranzitoriu, referindu-se doar la exercițiul financiar 2005.

Având în vedere cele de mai sus, precum și regimul juridic general aplicabil actelor CNVM emise în aplicarea Legii pieței de capital, care pot clarifica, dar nu și contraveni dispozițiilor acesteia, ca regulă generală, o societate cotate pe BVB - piața RASDAQ trebuie să apeleze la serviciile unui auditor financiar în vederea auditării situațiilor sale financiare anuale, chiar dacă nu îndeplinește condițiile financiare pentru a aplica reglementările contabile armonizate cu Directiva a IV-a CEE și cu Standardele Internaționale de Contabilitate, și chiar pentru exercițiul financiar 2005.

În ceea ce privește menținerea cenzorilor, odată ce există obligativitatea contractării serviciilor auditorilor financiari, chiar dacă instituția cenzorilor nu a fost abrogată expres, având în vedere restrângerea semnificativă a atribuțiilor acestora (instituția fiind practic lipsită de conținut), considerăm că rămâne la latitudinea societății respective să decidă asupra opor-

tunității și utilității din punct de vedere economic și financiar a menținerii comisiei de cenzori.

Astfel, în opinia noastră, marea parte a atribuțiilor cenzorilor (de ex. cu privire la verificarea și certificarea situațiilor financiare) au fost preluate de către auditorii financiari, multe alte atribuții prevăzute de art. 154-161 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată și ulterior modificată („Legea nr. 31/1990”), nemaiplicându-se. Cu toate acestea, au rămas anumite atribuții ale cenzorilor reglementate de Legea nr. 31/1990 (de exemplu: constatarea, prin proces-verbal, a depunerii la timp a acțiunilor cu ocazia adunărilor generale, supravegherea și verificarea corectitudinii și oportunității tranzacțiilor sau a actelor încheiate de societate cu administratorii, angajații sau acționarii acesteia sau cu persoanele afiliate ori persoanele implicate cu aceștia) care nu sunt acoperite de activitatea auditorilor financiari și care ar putea justifica menținerea cenzorilor, în măsura în care acest lucru s-ar dovedi util și viabil. Însă chiar și aceste atribuții statutare pot fi preluate de către secretarul adunării generale,

un notar, respectiv auditorul intern al societății, de la caz la caz.

Regimul cheltuielilor de constituire

„Credeți că cheltuielile de constituire respectă definiția activului și sunt în conformitate cu IAS 38?”

68. Cheltuielile cu un element necorporal vor fi recunoscute drept costuri atunci când sunt generate, cu excepția cazurilor în care:

- a) Ele formează o parte a costului imobilizării necorporale care îndeplinește criteriile de recunoaștere (a se vedea paragrafele 18-67); sau
- b) Elementul este achiziționat printr-o combinație de întreprinderi și nu poate fi recunoscut ca imobilizare necorporală. Într-o astfel de situație, această cheltuială (inclusă în costul combinației de întreprinderi) va forma o parte a sumei atribuite fondului comercial la data achiziției (a se vedea IFRS 3 Combinații de întreprinderi).

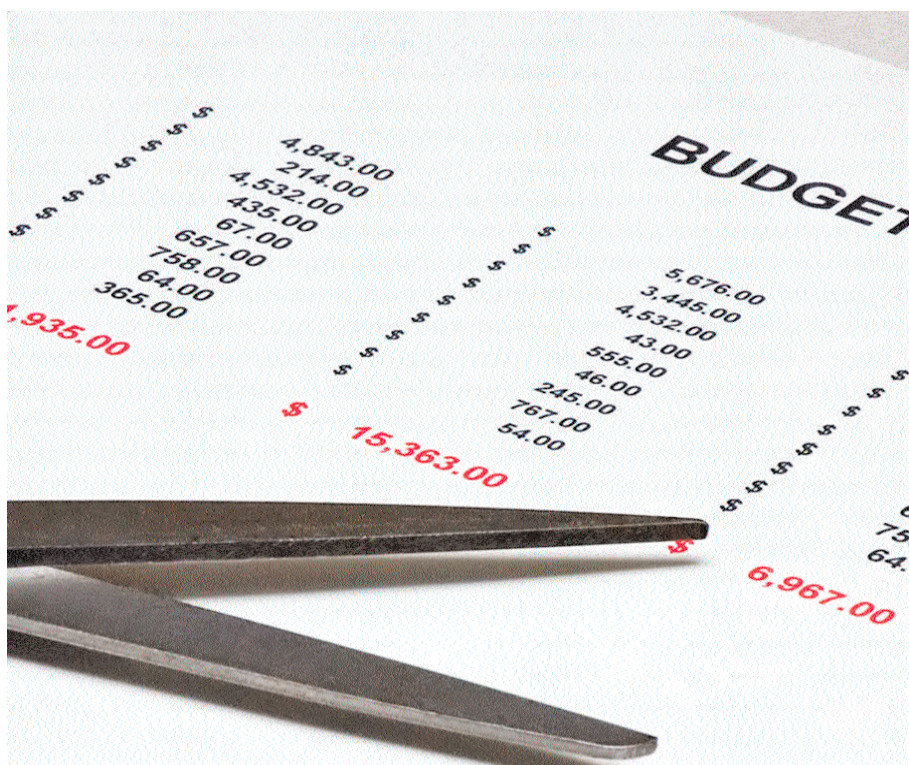
69. În anumite cazuri, cheltuiala este generată pentru a oferi beneficii economice viitoarei entități, dar nici o imobilizare necorporală sau un alt activ obținut sau creat nu va fi recunoscut(ă). În aceste cazuri, cheltuiala este recunoscută drept cost atunci când este generată. Spre exemplu, cu excepția cazului în care formează o parte a costului combinației de întreprinderi, cheltuielile cu cercetarea sunt recunoscute drept cost în momentul generării (a se vedea paragraful 54). **Alte exemple de cheltuieli care sunt recunoscute drept cost atunci când sunt realizate includ:**

- a) Cheltuielile cu activitățile inițiale (adică costurile inițiale), cu excepția cazului în care **aceste cheltuieli nu sunt incluse în costul unui element de imobilizări corporale în conformitate cu IAS 16 Imobilizări corporale.** Costurile inițiale pot consta în costurile de înființare, cum ar fi costurile legale sau de secretariat generate de înființarea unei persoane juridice, cheltuielile de deschidere a unei noi fabrici sau întreprinderi (adică costurile de preînființare) sau cheltuielile pentru începerea de noi operațiuni sau lansare de noi produse sau procese (adică costurile de preparare).
- b) Cheltuielile cu activitățile de instruire.
- c) Cheltuielile cu publicitatea și activitățile promoționale.
- d) Cheltuielile cu mutarea sediului sau reorganizarea unei părți sau a întregirii entității.

70. Paragraful 68 nu împiedică recunoașterea unei părți anticipate ca activ atunci când plata pentru livrarea bunurilor sau serviciilor a fost făcută în avans de livrarea de bunuri și prestarea serviciilor.

Referințe:

- IAS 38

RISC.ev - Modul informatic de pregătire practică a secțiunii F - Abordarea auditului

Prof.univ.dr.
Alexandru ȚUGUI
Universitatea
„Al. I. Cuza” Iași

De multe ori i-am auzit pe amicii noștri practicieni în domeniul auditului financiar, și nu numai, că își doresc să afle cât mai multe lucruri despre utilizarea informaticii în domeniul pe care aceștia îl păstoresc.

Astfel, după exemplul revistelor care se respectă, propunem practicienilor, dar și stagiarilor, un documentar interdisciplinar, în care informatica de gestiune pune la dispoziția auditului financiar instrumente în scopul ușurării activităților presupuse de misiunile de audit.

Iată că auditorul financiar din România poate folosi o versiune demo a aplicației RISC.ev pentru stabilirea pragului de semnificație, pentru evaluarea riscurilor pe fiecare circuit de auditat și pentru stabilirea mărimii eșantioanelor aferente acestor circuite.

Aplicația se poate descărca de la adresa www.diafin.ro.

Pe scurt, despre auditul financiar

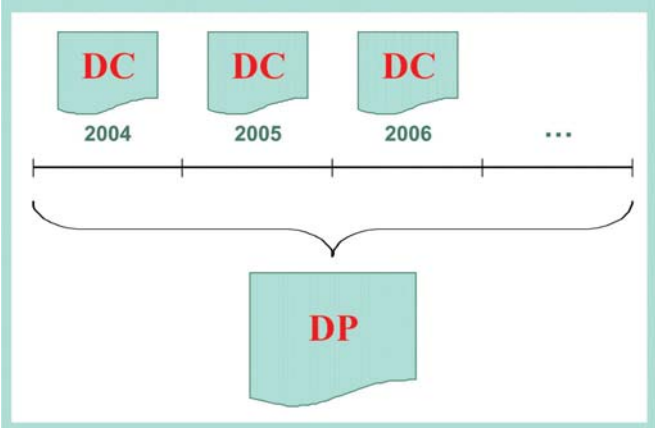
Este cunoscut faptul că într-o misiune de audit financiar sunt implicați profesioniștii contabili membri ai Camerei Auditorilor Financiar din România. Sarcina de bază pe care o are o asemenea echipă constă în a-și exprima opinia în legătură cu materia de auditat. În conformitate cu Normele Minimale de Audit și cu Standardele Internaționale de Audit, echipa de auditori poate apela la experți independenți, în scopul exprimării și susținerii unei opinii corecte și neutre.

În procesul de exprimare a opiniei, auditorii financiar trebuie să se documenteze și să organizeze două dosare, și anume: dosarul permanent (DP) și dosarul curent (DC).

Logica organizării acestor dosare este foarte simplă:

- Dosarul permanent (DP)* se referă la informații aferente organizației de auditat pentru întreaga perioadă de auditat. Acest dosar este actualizat permanent de către echipa de auditori cu informații în coroborare cu entitatea de auditat.
- Dosarul curent (DC)* se referă la perioada de auditat, de regulă, exercițiul financiar.

Figura 1 - Organizarea dosarului de audit

La rândul lor, dosarul permanent și dosarul curent sunt organizate pe secțiuni de lucru, după cum urmează:

- **dosarul permanent** cuprinde secțiunile:
 - A. Lista de verificare a finalizării angajamentului;
 - B. Revizuirea generală a situațiilor financiare;
 - C. Lista de verificare a documentelor de lucru;
 - D. Observațiile finale și întâlnirile cu clientul;
 - E. Confirmarea planului de audit;

F. Abordarea auditului

• dosarul curent cuprinde secțiunile:

- G. Active imobilizate. Corporale și Necorporale;
- H. Investiții (plasamente);
- I. Stocurile și contractele pe termen lung;
- J. Creanțe și plăți în avans;
- K. Disponibilități în conturi la bănci sau casă – Credite pe termen lung;
- L. Creditori și angajamente;
- M. Impozite și taxe;
- N. Capital, rezerve și registre cerute de lege;
- O. Contul de profit și pierderi;
- P. Cartea mare și balanța de verificare.

Fiecare din secțiunile de mai sus se dezvoltă pe foi de lucru, care la rândul lor sintetizează informații din documentele de lucru ale echipei de auditori.

În prezentul dosar informatic ne propunem să discutăm despre ceea ce trebuie să pregătească un auditor financiar în secțiunea F – *Abordarea auditului financiar* – cu privire la evaluarea riscurilor aferente în vederea stabilirii mărimii eșantionului de analizat pe fiecare circuit de auditat.

Secțiunea F – Abordarea auditului financiar

Cea mai importantă secțiune din dosarul permanent o constituie secțiunea F, în care se abordează aspecte esențiale pentru derularea în continuare a activităților specifice misiunii de audit. În esență, Secțiunea F se referă la stabilirea pragului de semnificație și la evaluarea riscurilor aferente activităților de audit pe fiecare circuit contabil auditat.

În ceea ce privește secțiunea de abordare a auditului, conform Normelor Minimale de Audit din România armonizate cu Standardele Internaționale de Audit un auditor financiar trebuie să pregătească 4 sub-secțiuni de lucru:

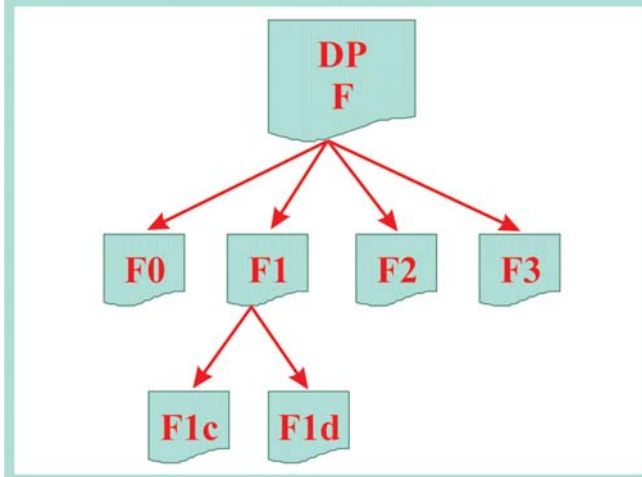
1. F0 – Pragul de semnificație;
2. F1 – Lista de verificare a riscului inerent general;
3. F2 – Lista de verificare a riscului inerent specific;
4. F3 – Riscuri inerente specifice și mărimea eșantioanelor.

Prezentăm în figura 2 modalitatea de organizare a secțiunii F.

Pragul de semnificație în audit

Auditul situațiilor financiare trebuie să permită auditorului exprimarea unei opinii potrivit căreia situațiile

Figura 2 - Organizarea secțiunii F

financiare au fost întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu un cadru de raportare financiară identificat. Evaluarea a ceea ce este semnificativ este un aspect ce ține de utilizarea raționamentului profesional.

Informațiile sunt semnificative dacă omisiunea sau declararea lor eronată ar putea influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate pe baza situațiilor financiare. Pragul de semnificație depinde de mărimea elementului sau a erorii, judecat în împrejurările specifice ale omisiunii sau declarării greșite. Cu alte cuvinte, pragul de semnificație oferă mai degrabă o limită, decât să reprezinte o însușire calitativă primară pe care informația trebuie să o aibă pentru a fi utilă [ISA 320 „Pragul de semnificație în audit”].

În elaborarea planului de audit, auditorul impune un nivel acceptabil al pragului de semnificație, astfel încât să poată detecta, din punct de vedere cantitativ, denaturările semnificative. Totuși, trebuie să fie luate în considerare atât valoarea (cantitatea) denaturărilor, cât și natura (calitatea) acestora.

Între pragul de semnificație și nivelul riscului de audit există o relație inversă și anume, cu cât este mai înalt nivelul pragului de semnificație cu atât este mai scăzut riscul de audit și invers

Riscul în activitățile de audit

Atunci când se discută de risc în activitatea de audit, auditorul sau echipa de auditori trebuie să aibă în vedere două aspecte:

- a. **Riscul pe care îl implică misiunea de audit**, situație în care acesta trebuie să aplice următorul raționament profesional: Dacă *Riscul misiunii este mai mare de 5%*, atunci *auditorul trebuie să renunțe la acea misiune*, altfel *auditorul acceptă misiunea de audit*. Din punct de vedere al practicierilor apar următoarele întrebări:

ABORDAREA AUDITULUI

Client: AEROSOLI SA	Întocmit de:	<i>Inițiale</i> IP	<i>Data</i> 14.01.2006
Perioada: 31.12.2005	Revizuit de:	AT	18.01.2006

	Ref. Sit.	Inițiale	Probleme apărute
1. Analizați și documentați abordarea auditului			
(a) Asigurați-vă că aveți cunoștințe la zi despre activitatea societății și că sunt aduse la zi în mod corespunzător dosarul de audit curent și cel permanent.	ref	IP	
(b) Asigurați-vă că aveți o evidență corespunzătoare a sistemului contabil și stăpâniți îndeajuns mediul respectiv pentru a putea stabili o abordare adecvată a auditului.	ref	IP	
(c) Întocmiți tabele cu informațiile financiare cheie și realizați o examinare analitică.	F1c	IP	
(d) Efectuați o evaluare preliminară a respectării principiului continuității activității.	F1d	IP	
(e) Calculați pragul de semnificație (a se vedea F0).	F0	IP	
(f) Asigurați-vă că ați luat în calcul efectele unor posibile fraude sau erori.	ref	IP	
(g) Detaliați legislația, reglementările, standardele contabile și de audit cu relevanță deosebită pentru misiune. Dacă este cazul, obțineți informații detaliate privind inspecțiile /rapoartele autorităților de supraveghere și control.	ref	IP	
(h) Asigurați-vă că s-a luat în considerare riscul existenței unor tranzacții semnificative, neprezentate, cu părți aflate în relații speciale.	ref	IP	
(i) În cazul unui nou angajament, asigurați-vă că soldurile inițiale și comparativele sunt corecte. Dacă nu aveți această certitudine, documentați impactul acestei constatări asupra abordării auditului.	ref	IP	
(j) Identificați estimările contabile efectuate de directori / management și analizați activitatea necesară pentru a le evalua veridicitatea.	ref	IP	
(k) Dacă auditul trebuie să se bazeze pe o expertiză anterior efectuată, evaluați obiectivitatea și competența expertului, precum și dacă activitatea acestuia corespunde obiectivelor auditului.	ref	IP	
(l) Atunci când sunt implicați și alți auditori, fie interni, fie externi, luați în considerare influența pe care o vor avea asupra auditului.	ref	IP	
(m) Documentați o evaluare a riscului de audit și a componentelor sale, riscul inherent, de control și de nedetectare (a se vedea F1 și F2).	F1, F2, F3	IP	
(n) Documentați abordarea auditului, identificând clar domeniile esențiale pentru audit, riscurile și abordarea acestora, precum și metoda de eșantionare care urmează a fi utilizată.	F1, F2, F3	IP	
- Eșantionare bazată pe judecată			
- Eșantionare bazată pe risc			
- Alte metode			
2. Selectați auditorii corespunzători misiunii (listați numele lor mai jos), documentând măsura în care este necesar ca activitatea lor să fie condusă, controlată și revizuită.	F	IP	
3. Întocmiți un buget de timp al misiunii.	F4	IP	
4. Asigurați-vă că toți auditorii sunt puși în temă.	E1	IP	
2. Selectați auditorii corespunzători misiunii (listați numele lor mai jos), documentând măsura în care este necesar ca activitatea lor să fie condusă, controlată și revizuită.	F	IP	
3. Întocmiți un buget de timp al misiunii.	F4	IP	
4. Asigurați-vă că toți auditorii sunt puși în temă.	E1	IP	

Numele auditorilor	Experiență	Semnătura	Inițiale
Alexandru Tănase	partener		AT
Ionescu Paul	asistent		IP

Data 18.01.2006

- i. De ce această limită tabu de 5%?
- ii. Cum se evaluează acest risc ?
- iii. Nu cumva este o supoziție fără suport practic și deci fără finalitate ?

La aceste întrebări este greu de răspuns, iar din punct de vedere statistic și econometric este dificil de modelat.

b. Riscul aferent fiecărui circuit de auditat în funcție de care se stabilește mărimea eșantionului de auditat pentru operațiile de valoare inferioară pragului de semnificație stabilit anterior. Aceste niveluri ale riscurilor servesc pentru determinarea mărimii eșantioanelor prin două metode:

1. metoda de eșantionare fără risc, caz în care ne oprim la secțiunea F2;
2. metoda de eșantionare cu risc, caz în care completăm și secțiunea F3 pe baza secțiunii F2.

Structura cadru a secțiunii F

Am prezentat în figura 2 modalitatea de organizare și subordonare a secțiunii F. Vom prezenta în cele ce urmează pe exemplul SC AEROSOLI SA modalitatea de completare a fiecărei sub-secțiuni în parte.

Etapa 1: În pagina 20 prezentăm modalitatea concretă de structurare a secțiunii F așa cum este ea recomandată prin Normele Minimale de Audit

Comentariu: Constatăm că secțiunea F – Abordarea Auditului – face referire directă la secțiunile F0, F1, F2 și F3. În cadrul secțiunii F1 se apelează la F1c și F1d.

Etapa 2: Vom prezenta în cele ce urmează secțiunea F0 prin intermediul căreia se stabilește *pragul de semnificație* care va fi folosit în toate celelalte secțiuni ale dosarului curent de audit.

Comentariu: După cum se poate constata, pentru stabilirea pragului de semnificație se iau în calcul o serie de indicatori economici care sunt analizați din punct de vedere statistic cu privire la gradul de variație de la un an la altul. În susținerea raționamentului profesional pentru pragul de semnificație se ia în calcul acel indicator care este cel mai constant în timp. Pentru demonstrarea acestei constanțe în timp auditorul trebuie să utilizeze instrumente statistice adecvate și să interpreteze rezultatele obținute.

Etapa 3: După determinarea pragului de semnificație în cadrul secțiunii F0, se trece la evaluarea riscului inerent general prin completarea secțiunii F1.

PRAGUL DE SEMNIFICAȚIE

Secțiunea
F0

		Inițiale	Data
Client: AEROSOLI SA	Întocmit de:	IP	15.01.2006
Perioada auditată: 31.12.2005	Revizuit de:	AT	16.01.2006

	Situații financiare exercițiu curent	Buget exercițiu curent (Nota 4)	Exerciții anterioare 2004
	lei	lei	lei
Active totale (înainte de scăderea datoriilor)	12.000.000	11.000.000	8.100.000
1% 1	120.000	110.000	81.000
2% 2	240.000	220.000	162.000
Cifra de afaceri	20.000.000	18.000.000	16.000.000
0,5% 3	100.000	90.000	80.000
1% 4	200.000	180.000	160.000
Profit înainte de impozitare (nota 3)	2.500.000	2.200.000	3.500.000
5% 5	125.000	110.000	175.000
10% 6	250.000	220.000	350.000
Prag de semnificație	200.000	180.000	160.000

Explicații referitoare la raționamentul selecției pragului de semnificație.

Pragul de semnificație a fost calculat în funcție de cifra de afaceri, deoarece acesta a fost indicatorul cel mai constant în ultimii ani. Profitul / pierderea a variat considerabil și de aceea nu a fost luat în considerare.

LISTĂ DE VERIFICARE A RISCULUI INERENT GENERAL

Secțiunea
F1

		Inițiale	Data
Client: AEROSOLI SA	Întocmit de:	IP	15.01.2006
Perioda auditată: 31.12.2005	Revizuit de:	AT	17.01.2006

	Da	Nu
1 Managementul		Nu
(a) Le lipsesc managerilor cunoștințele și experiența necesare pentru a conduce societatea?		Nu
(b) Au managerii tendința de a angaja societatea în asocieri cu grad de risc ridicat?		Nu
(c) Au avut loc schimbări ale managerilor cu funcții cheie în cursul exercițiului financiar?		Nu
(d) Există anumite cerințe privind menținerea unui nivel al rentabilității sau îndeplinirea unor obiective? (de ex. Pentru îndeplinirea unor cerințe din partea creditorilor)	Da	
(e) Are rezultatul raportat o semnificație personală pentru manageri? (de ex. prime legate de profit)		Nu
(f) Controlul administrativ și cel exercitat de manageri sunt slabe?		Nu
(g) Lipsesc sistemele informatice manageriale performante?		Nu
(h) Sunt managerii implicați concret în sarcinile zilnice? (Această întrebare este relevantă numai dacă se identifică un risc la punctul (d) sau (e) de mai sus)	Da	

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI DE MANAGEMENT FOARTE SCĂZUT/SCĂZUT/MEDIU/RIDICAT

Explicații

Datorită faptului că SC AEROSOLI SA trebuie să îndeplinească anumite cerințe de performanță pentru a putea fi atractivă pe piața de capital.

2. Contabilitate		Nu
(a) Este funcția contabilității descentralizată?		Nu
(b) Le lipsesc personalului din contabilitate instruirea și capacitatea de a-și duce la îndeplinire sarcinile care le revin?		Nu
(c) Există probleme de atitudine sau de moral scăzut în departamentul de contabilitate?		Nu
(d) Există riscul comiterii unor erori ca urmare a faptului că angajații societății lucrează sub presiune?		Nu

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI CONTABIL FOARTE SCĂZUT/SCĂZUT/MEDIU/RIDICAT

Explicații

SC AEROSOLI SA dispune de un sistem informațional contabil parțial integrat, implementat din 2002, precum și de standarde de calitate corespunzătoare TQM.

3. Activitatea societății auditate		Nu
(a) Își desfășoară societatea activitatea într-un sector cu risc ridicat?		Nu
(b) Există vreun creditor – terță parte cu o importanță individuală semnificativă?	Da	
(c) Există o concentrare de acțiuni sau de drepturi de vot mai mare de 25% în posesia unor membrii ai Consiliului de administrație fără funcție executivă?		Nu
(d) Se anticipează că afacerea (sau o parte din ea) ar putea fi vândută în viitor?		Nu
(e) A fost preluat controlul societății de altcineva în ultimele 12 luni?		Nu
(f) Este societatea insolubilă?		Nu

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI DE AFACERI FOARTE SCĂZUT/SCĂZUT/MEDIU/RIDICAT

Explicații

Există un Fond de investiții care deține aproximativ 35% din obligațiunile emise de SC AEROSOLI SA începând din 2003.

4. Auditul societății		Nu
(a) Este prima dată când firma va audita acest client?		Nu
(b) S-a exprimat în raportul de audit o opinie cu rezerve semnificative în vreunul din ultimii doi ani?		Nu
(c) Ați descris relația cu societatea-client ca fiind „conflictuală” sau „în deteriorare”?		Nu
(d) Există presiuni legate de onorarii sau de timp?		Nu
(e) Există un număr însemnat de operațiuni „greu de auditat”?		Nu

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI DE AUDIT FOARTE SCĂZUT/SCĂZUT/MEDIU/RIDICAT

Explicații

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI INERENT

Pe baza celor de mai sus:

FOARTE SCĂZUT/SCĂZUT/MEDIU/RIDICAT

Comentariu: Nivelul riscului inerent general este **MEDIU**. După cum se poate constata pentru stabilirea nivelului de risc inerent pe fiecare din cele 4 paliere, se lasă la aprecierea auditorului să aplice propriul raționament profesional. Această evaluare este deosebit de delicată atunci când nu există experiența necesară și când agregarea riscurilor devine o etapă greu de apreciat.

Etapa 4: După aprecierea riscului inerent pe cele patru componente este necesar să se stabilească pe fiecare circuit de auditat mărimea eșantionului pentru populația (operațiuni economico-financiare) cu valori sub pragul de semnificație. În acest sens, există două metode, și anume:

A. Metoda de eșantionare fără risc. Această metodă presupune evaluarea riscurilor și

stabilirea mărimii eșantioanelor prin utilizarea secțiunii F2.

Comentariu: În secțiunea F2 este preluat din F0 pragul de semnificație de 200 mii RON (*) și din F1 Nivelul MEDIU de risc general inerent. Tot în F2 se solicită răspuns cu DA sau – (NU) pe fiecare circuit auditat la șase întrebări notate cu Î1, Î2 ... , după cum urmează:

- Î1 - Sistem expus erorilor/sistem inadecvat/ sistem manual necomputerizat?
- Î2 - Contabil responsabil pentru domeniul acesta slab pregătit profesional?
- Î3 - Operațiuni complexe (natura **operațiunii efective**, nu modul cum este ea înregistrată)?
- Î4 - Risc de pierderi/deturnări de fonduri/ fraudă?

Secțiunea
F2

LISTA DE VERIFICARE A RISCULUI INERENT SPECIFIC

Client: AEROSOLI SA	Întocmit de:	<i>Inițiale</i> IP	<i>Data</i> 15.01.2006
Perioada: 31.12.2005	Revizuit de:	AT	17.01.2006

Pragul de semnificație* = 200 mii lei	Riscuri inerente specifice						Ref. sit.	Mărimea eșantionului (bazată pe judecată)/ Factorul inițial de risc (la F3)
	Î1	Î2	Î3	Î4	Î5	Î6		
Riscul inerent general = MEDIU								70%
Imobilizările corporale și necorporale	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Stocuri și producție în curs de execuție – cantități	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Stocuri și producție în curs de execuție – evaluare	-	-	-	-	Da	-	Mediu	70%
Debitori	-	-	-	-	-	Da	Mediu	70%
Conturi la bănci și casa – plăți	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Conturi la bănci și casa – încasări	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Conturi la bănci – confruntate cu extrasele de cont	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Creditori	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Creditori pe termen lung	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Vânzări	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Cumpărări	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Cheltuieli	-	-	-	-	-	Da	Mediu	70%
Salarii și indemnizații	-	-	-	Da	-	-	Mediu	70%
Alte secțiuni de audit	-	-	-	-	-	Da	Mediu	70%
Balanța de verificare și înregistrări contabile	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%
Situații financiare preliminară și înregistrări după sfârșitul exercițiului	-	-	-	-	-	-	Mediu	70%

- Î5 - Multe judecăți profesionale/calculare?
- Î6 - Operațiuni neobișnuite (natura operațiunii sau natura procesului în afara sistemului)?

Numărul de răspunsuri afirmative (DA) constituie un risc pe fiecare circuit (rând) auditat. Astfel, nivelul de risc mediu din F1 și nr. de răspunsuri cu DA la cele șase întrebări va sta la baza evaluării riscului inerent specific, în conformitate cu regulile din tabelul 1.

Tabel 1 - Evaluarea riscului inerent specific

Număr de riscuri inerente specifice identificate (nr. de DA) pe fiecare rând din F2	NIVEL GENERAL DE RISC INERENT			
	Foarte scăzut	Scăzut	Mediu	Ridicat
0, 1 sau 2 riscuri	23%	50%	70%	100%
3 sau 4 riscuri	50%	70%	100%	100%
5 sau 6 riscuri	70%	100%	100%	100%

Exemplu de utilizare: La rândul *Stocuri ...* din F2 avem un răspuns cu DA. Ne raportăm la rândul cu 0, 1 sau 2 riscuri din tabel și la intersecția cu *Mediu* vom avea nivelul riscului inerent specific de 70%.

B. Metoda de eșantionare bazată pe risc.

Această metodă presupune evaluarea riscurilor și stabilirea mărimii eșantioanelor prin utilizarea secțiunii F3, dar care ține cont de riscul evaluat în cadrul secțiunii F2.

Comentariu: În construirea secțiunii F3 este necesar să se evalueze pe fiecare circuit în parte *siguranța în examinarea analitică*. În fapt, se apreciază dacă această siguranță este inexistentă, moderată sau ridicată. Răspunsul selectat va conduce la atașarea RNDE pe baza tabelului 2.

Tabel 2 - Factori ai riscului de nedetectare neasociat cu eșantionarea

	Valori	RNDE
Siguranța în examinarea analitică	Inexistentă	100%
	Moderată	56%
	Ridicată	31%

În mod similar se apreciază și riscul de control pentru fiecare circuit auditat în conformitate cu cele prezentate în tabelul 3. Lipsa răspunsului conduce automat la un nivel al riscului de 100%.

Tabel 3 - Factori ai riscului de control

SIGURANȚĂ	CRITERII	RISC
Semnificativă	Rata eșecurilor până la 2%	13,5%
Moderată	Rata eșecurilor până la 5%	23%
Limitată	Rata eșecurilor până la 10%	56%
Inexistentă	Rata eșecurilor mai mare de 10%	100%

În urma evaluării acestor riscuri în secțiunea F3 se obține valoarea corespunzătoare bandei de risc prin produsul nivelurilor acelor riscuri (penultima coloană).

În funcție de volumul populației și de valoarea de risc se stabilește mărimea eșantionului pe fiecare circuit de auditat. Mărimea eșantionului se stabilește diferit pe populații mai mari de 400 sau mai mici de 400, așa cum rezultă din tabelele de mai jos (ultima coloană).

Tabel 4 - Mărimea eșantionului la o populație mai mică decât 400

BANDA DE RISC	MĂRIMEA EȘANTIONULUI
78,4% până la 100%	53
58,5% până la 78,3%	48
43,8% până la 58,4%	43
33,0% până la 43,7%	38
24,9% până la 32,9%	33
18,9% până la 24,8%	28
14,4% până la 18,8%	23
11,1% până la 14,3%	18
8,5% până la 11,0%	13
6,6% până la 8,4%	8
0 până la 6,5%	3

Tabel 5 - Mărimea eșantionului la o populație mai mare decât 400

BANDA DE RISC	MĂRIMEA EȘANTIONULUI
72,1% până la 100%	59
58,7% până la 72,0%	52
47,8% până la 58,6%	48
39,0% până la 47,7%	44
30,2% până la 38,9%	40
23,4% până la 30,1%	35
18,1% până la 23,3%	30
14,0% până la 18,0%	25
10,9% până la 13,9%	20
8,4% până la 10,8%	15
6,5% până la 8,3%	10
până la 6,4%	5

Informatizarea secțiunii F

Necesitate. Oportunitate. Eficacitate

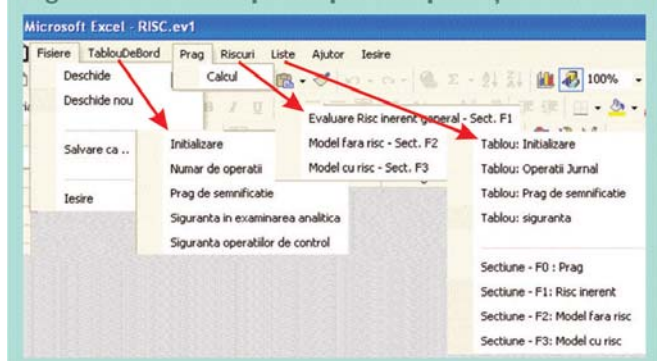
Pentru un auditor financiar, și nu numai (mă refer la studenți și la auditorii stagiați), este important să dispună de instrumente informatice cât mai diversificate în derularea misiunilor sale de audit financiar. Concret, așa cum se prezintă în Normele Minimale auditorul trebuie să construiască în Word secțiunile prezentate mai sus și să modifice, să actualizeze, să apeleze la calcule statistice, să evalueze etc. Toate acestea pentru a obține *pragul de semnificație, nivelurile riscurilor și mărimile eșantioanelor* pe circuite de auditat. După cum se știe de către practicieni nu este o sarcină simplă și, de aceea, se simte *necesitatea* apelării la instrumente informatice care să faciliteze toate aceste calcule și evaluări.

Este timpul ca și auditorul financiar din România să folosească instrumente simple în vederea ușurării obținerii secțiunilor F0, F1, F2 și F3, în scopul creșterii *eficienței* muncii sale și de ce nu al eliminării unor posibile erori ce pot să apară din diverse motive.

Modulul RISC.ev – modul specializat în evaluarea riscurilor de audit și a mărimii eșantioanelor

Modul RISC.ev este o aplicație informatică specializată în dezvoltarea foilor de lucru specifice secțiunii F și anume: F0, F1, F2 și F3. Motivația dezvoltării unei asemenea aplicații a pornit de la necesitatea obținerii automate a foilor enumerate anterior, de la avantajele pe care le implică utilizarea unui meniu prin care se poate controla șirul acțiunilor de întreprins de către utilizatorul auditor financiar. În figura 3 prezentăm structura aplicației cu meniul aferent.

Figura 3 - Meniul principal al aplicației RISC.ev

Avantajul funcționalității modulului RISC.ev constă în ghidarea prin tehnica meniului a ordinii de respectat atunci când se parcurge secțiunea F a dosarului permanent de audit, în sensul că:

- Orice program informatic dispune de opțiunea *Fișiere*, care permite salvarea, regăsirea fișierelor create în sesiuni de lucru anterioare;
- Pentru controlul aplicației dispunem de opțiunea *TablouDeBord*, care ne permite să inițIALIZĂM informațiile referitoare la echipa de auditori, date de lucru etc., să introducem date necesare eșantionării (nr. de operații), calculării pragului de semnificație și elementelor de siguranță în examinarea analitică și a operațiilor de control;
- Calculul Pragului de semnificație și afișarea lui F0 se realizează cu opțiunea *Prag*;
- Lucrul cu F1, F2 și F3 se realizează cu opțiunea *Riscuri* din meniul aplicației **RISC.ev**;
- Afișarea listelor ce țin de datele introduse și de secțiunile în formatul prevăzut în norme se realizează cu opțiunea *Liste*.

După lansarea în execuție este necesar să se apeleze la opțiunea **TablouDeBord – Initializare**, moment în care este necesar să se completeze valorile aferente misiunii noastre. Rezultatele obținute sunt cele din figura 4.

După inițializarea de mai sus este necesar să se procedeze la determinarea pragului de semnificație. Acest lucru este posibil cu ajutorul opțiunii **TablouDeBord – Prag de semnificație**. Vom completa cu

Figura 4 - Inițializare valori

2	Informatii de initializare	Valori
3	Denumire societate	AEROSOLI SA
4	Perioada audit - inceput	1/1/2005
5	Perioada audit - sfarsit	12/31/2005
6	Participare la inventar	NU
7	Participare la operatii preliminare bilantului	NU
8	Audit special (cu obiectiv limitat)	NU
9	Anul curent	2005
10	Unitatea monetara	RON
11	Divizor monetar	1
12	Nume divizor monetar	
13	Intocmit (initiale)	IP
14	Verificat (initiale)	AT
15	Data intocmirii	1/15/2006
16	Data verificarii	1/18/2006

Figura 5 - Introducerea datelor necesare determinării pragului de semnificație

		Date pentru stabilirea pragului de semnificatie			
		2005		2004	2003
Elemente		Realizat	Buget		
Active totale (inainte de scaderea datoriilor)		12000000	11000000	8100000	7200000
Cifra de afaceri		20000000	18000000	16000000	14900000
Profit inainte de impozitare		2500000	2200000	3500000	2900000
Completat: cu alte elemente dupa caz - mai jos					

valorile corespunzătoare indicatorilor pe fiecare din cei trei ani, așa cum se vede în figura 5.

Comentariu: În macheta din figura 5 se pot introduce și alți doi indicatori sub „**Completați cu alte elemente după caz ... mai jos**”. Noi am avut în vedere și date pentru anul 2003.

Figura 6 - Macheta de calcul a pragului de semnificație

		PRAGUL DE SEMNIFICATIE			
		2005		2004	2003
Active totale (inainte de scaderea datoriilor)		Realizat	Buget		
Start	1.56%	1.56%	1		
Rate	2.00%	3.56%	2		
Cifra de afaceri					
Start	1.00%	1.00%	3		
Rate	2.00%	3.00%	4		
Profit inainte de impozitare					
Start	1.00%	1.00%	5		
Rate	1.00%	2.00%	6		
1%	1%	7			
1%	2%	8			
0%	0%	9			
0%	0%	10			
Pragul de semnificatie selectat este dat de indicatorul 200000					
Cifra de afaceri					
Nota explicativa:					
1. Cifra de afaceri reprezinta indicatorul recomandat pentru calculul pragului de semnificatie, deoarece are cea mai mica fluctuatie de la un an la altul.					
2. Trebuie sa selectati nivelul pragului de semnificatie intre urmatoarele doua valori: 200,000 si 600,000 RON.					

Pentru determinarea pragului de semnificație este necesar să se apeleze opțiunea **Prag – Calcul**. În figura următoare este necesar să se introducă valoarea de start și rația (sub formă procentuală), restul rămâne în seama programului.

Avantajele utilizării acestei machete constau în:

- Se pot stabili *valori de start* în funcție de dorința și raționamentul profesional al auditorului. În cazul activelor totale s-a luat ca start 1.56%;
- Rația* de la valoarea de start poate fi modificată și stabilită la orice nivel dorit de auditor;
- Nivelul pragului de semnificație este stabilit de către program prin calcule statistice corespunzătoare. Sunt sesizate și situațiile anormale, spre exemplu, când un indicator nu are valori;
- Dacă se dorește adăugarea unui nou indicator, acesta poate fi inclus în etapa de introducere a datelor pentru pragul de semnificație (vezi figura 5);
- Programul oferă și nota explicativă. Auditorul trebuie să introducă doar nivelul pragului selectat pe linia 38.

Comentariu: Ceea ce este prezentat în figura 6 constituie conținutul secțiunii F0, care va putea fi listată la cerere.

După stabilirea pragului de semnificație este necesar să se precizeze pe fiecare circuit de auditat numărul operațiilor din registrul jurnal care sunt sub prag. Pentru aceasta se apelează **TablouDeBord – Numar de operații**, așa cum se prezintă în figura 7.

Figura 7 - Număr de operații cu valoare sub pragul de semnificație

Sectiune auditata	Nr. Operatii din Reg. Jurnal	Siguranța în examinare a analitica	Siguranța controlului
Imobilizări corporale și necorporale	435	Inexistenta	Moderata
Conturi ale grupului și investiții	450	Ridicata	Moderata
Stocuri și prod în curs de exec - cantități	10239	Inexistenta	Moderata
Stocuri și prod în curs de exec - evaluare	123	Inexistenta	Moderata
Debiton	345	Moderata	Semnificativa
Plasamente pe termen scurt	11	Moderata	Inexistenta
Conturi la bănci și casa - plăți	3457	Inexistenta	Moderata
Conturi la bănci și casa - încasări	2345	Inexistenta	Semnificativa
Conturi la bănci - confruntate cu extrasele de cont	134	Ridicata	Semnificativa
Creditori	456	Inexistenta	Moderata
Creditori pe termen lung	290	Inexistenta	Semnificativa
Vânzări	70000	Moderata	Moderata
Cumpărări	12000	Inexistenta	Moderata
Cheltuieli	10059	Moderata	Moderata
Salarii și indemnizații	13	Inexistenta	Semnificativa
Alte secțiuni de audit	23	Inexistenta	Inexistenta
Balanta de verificare și înregistrări contabile	12	Inexistenta	Moderata
Situații financiare preliminare și înregistrări după sfârșitul exercițiului	23	Inexistenta	Semnificativa

Comentariu: Tot în figura 7 utilizatorul trebuie să selecteze și nivelul de *siguranță pentru examinarea analitică*, precum și nivelul de *siguranță a controlului*.

La acest nivel de introducere a datelor putem proceda la construirea secțiunilor F1, F2 și F3. În figura 8 prezentăm modul de lucru pentru secțiunea *Lista de verificare a riscului inerent general - F1*, pentru care apelăm la opțiunea **Riscuri – Evaluare risc inerent general – F1**.

Figura 8 - Secvență din F1

Comentariu: Utilizatorul RISC.ev după apelarea opțiunii *Riscuri – Evaluare risc inerent general - F1*, va intra într-o machetă de lucru organizată foarte apropiat secțiunii F1. Utilizatorul în această machetă de lucru trebuie să răspundă cu DA sau NU la fiecare din întrebările afișate pe ecran. Pe măsură ce se răspunde i se va evalua pe loc *riscul de management* cu una din valorile: *Foarte Scăzut*, *Scăzut*, *Mediu* și *Ridicat*. Concomitent cu selectarea răspunsurilor, se calculează un punctaj aferent fiecărei grupe de întrebări, punctaj care va fi afișat în finalul secțiunii. În mod similar utilizatorul va răspunde la întrebări ce țin de *contabilitate*, *audit* și *afacere*, astfel încât la final se va evalua la nivel general riscul inerent (vezi figura 9.)

Figura 9 - Sinteza evaluării riscului inerent general, inclusiv punctajele aferente

Domeniu	Risc	Valoare
1. Management	FOARTE SCAZUT	2,5
2. Contabilitate	FOARTE SCAZUT	0
3. Afaceri	FOARTE SCAZUT	1
4. Audit	FOARTE SCAZUT	0
Evaluare Risc Inerent	FOARTE SCAZUT	0.875

Comentariu: În zona explicațiilor aferente componentelor Management, Contabilitate, Afacere și Audit se poate introduce orice explicație dorește utilizatorul. Secțiunea F1, la final, se prezintă astfel:

LISTĂ DE VERIFICARE A RISCULUI INERENT GENERAL

Secțiunea
F1

			<i>Inițiale</i>	<i>Data</i>
Client: AEROSOLI SA			IP	15-Jan-06
Perioada:	1/1/2005	12/31/2005	AT	18-Jan-06

	DA/NU
1. Managementul	
(a.) Le lipsesc managerilor cunoștințele și experiența necesară pentru a conduce societatea?	NU
(b.) Au managerii tendința de a angaja societatea în asocieri cu grad de risc ridicat ?	NU
(c.) Au avut loc schimbări ale managerilor din funcții-cheie în cursul exercițiului financiar?	NU
(d.) Există anumite cerințe privind menținerea unui nivel al rentabilității sau îndeplinirea unor obiective (de exemplu, pentru îndeplinirea unor cerințe din partea creditorilor)?	DA
(e.) Are rezultatul raportat o semnificație personală pentru manageri (de exemplu, prime legate de profit) ?	NU
(f.) Controlul administrativ și cel exercitat de manageri sunt slabe ?	NU
(g.) Lipsesc sistemele informatice manageriale performante?	NU
(h.) Sunt managerii implicați concret în sarcinile zilnice ? (Întrebare relevantă numai dacă se identifică un risc la punctul (d) sau (e) de mai sus)	DA

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI DE MANAGEMENT

Foarte Scăzut **Riscul este FOARTE SCĂZUT**
 Scăzut
 Mediu
 Ridicat

Explicații

	DA/NU
2. Contabilitate	
(a.) Este funcția contabilă descentralizată ?	NU
(b.) Îi lipsesc personalului din contabilitate instruirea și capacitatea de a-și duce la îndeplinire sarcinile care îi revin ?	NU
(c.) Există probleme de atitudine sau de etică în departamentul de contabilitate ?	NU
(d.) Există riscul comiterii unei erori ca urmare a faptului că angajații societății lucrează sub presiune ?	NU

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI CONTABIL

Foarte Scăzut **Riscul este FOARTE SCĂZUT**
 Scăzut
 Mediu
 Ridicat

Explicații

	DA/NU
3. Activitatea societății auditate	
(a.) Își desfășoară societatea activitatea într-un sector cu risc ridicat ?	NU
(b.) Există vreun creditor-terță parte cu o importanță individuală semnificativă ?	NU
(c.) Există o concentrare de acțiuni sau de drepturi de vot mai mare de 25% în posesia unor membrii fără funcție executivă ai consiliului de administrație ?	NU
(d.) Se anticipează ca afacerea (sau o parte din ea) ar putea fi vândută în viitor ?	NU
(e.) A fost preluat controlul societății de altcineva în ultimele 12 luni ?	NU
(f.) Este societatea insolubilă ?	NU

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI DE AFACERI

Foarte Scăzut **Riscul este FOARTE SCĂZUT**
 Scăzut
 Mediu
 Ridicat

Explicații

Client: AEROSOLI SA	Intocmit de: IP	<i>Inițiale</i>	<i>Data</i>
Perioada: 1/1/2005 12/31/2005	Revizuit de: AT		15-Jan-06
			18-Jan-06

4. Auditul societății		
(a.) Este prima dată când firma va audita acest client ?		NU
(b.) S-a exprimat în raportul de audit o opinie cu rezerve semnificative în oricare dintre ultimii doi ani ?		NU
(c.) Ați descrie relația cu societatea-client ca fiind „conflictuală” sau „în deteriorare” ?		NU
(d.) Există presiuni legate de onorarii sau de timp ?		NU
(e.) Există un număr însemnat de operațiuni „greu de auditat” ?		NU
EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI DE AUDIT		
Foarte scăzut Scăzut	Riscul este FOARTE SCĂZUT	
Mediu Ridicat		
Explicații		

EVALUARE GENERALĂ A RISCULUI INERENT - Sinteza		
Domeniu	Risc	Valoare
1. Management	FOARTE SCĂZUT	2,5
2. Contabilitate	FOARTE SCĂZUT	0
3. Afaceri	FOARTE SCĂZUT	1
4. Audit	FOARTE SCĂZUT	0
Evaluare Risc Inerent	FOARTE SCĂZUT	0,875

Comentariu: După cum se constată în F1 s-a ajuns la un alt nivel al riscului față de aprecierea realizată manual în prima parte a acestui documentar.

După finalizarea secțiunii F1 se trece la evaluarea riscului inerent specific, prin completarea secțiunii F2 – Lista de verificare a riscului inerent specific (Figura 10). Se observă din această figură că se apelează opțiunea **Riscuri – Model fara risc - Sect. F2**

Comentariu: Macheta din figura 10 este foarte apropiată de secțiunea F2. Utilizatorul trebuie să răspundă la întrebările I1, I2, I3, I4, I5 și I6 pe fiecare din circuitele auditate. Pentru a vizualiza conținutul unei întrebări se poziționează săgeata mouse-ului pe I-ul corespunzător întrebării (vezi I3 din figura 10). Pentru a oferi un răspuns la orice întrebare există o listă atașată fiecărei celule din care se selectează **DA** sau nici o valoare (vezi 2). Noi vom selecta răspunsurile afirmative așa cum s-au oferit în varianta manuală, astfel încât forma finală se va prezenta ca în pagina următoare.

În funcție de selecțiile din momentul inițializării cu privire la nivelurile de siguranță (vezi figura 7) se evaluează automat riscul de nedetectare și riscul de control, astfel încât după finalizarea secțiunii F2 se poate

Figura 10 - Evaluarea riscului inerent specific (metoda de eșantionare fără risc)

Lista de verificare a riscului inerent specific	I1	I2	I3	I4	I5	I6	Valoare	Ref.	Mărimea eșantionului
Risc inerent general - FOARTE SCĂZUT									
14. Imobilizări corporale și necorporale							23%		30
15. Conturi ale grupului și investiții							23%		30
16. Stocuri și prod în curs de exec - cantități							23%		30
17. Stocuri și prod în curs de exec - evaluare							23%		28
18. Debitori							23%		28
19. Plăcamente pe termen scurt							23%		11
20. Conturi la bănci și casa - plăți							23%		30
21. Conturi la bănci și casa - încasări							23%		30
22. Conturi la bănci - confruntate cu extrasele de cont							23%		28
23. Creditori							23%		30
24. Creditori pe termen lung							23%		28
25. Vânzări							23%		30
26. Cumpărări							23%		30
27. Cheltuieli							23%		30
28. Salarii și indemnizații							23%		13
29. Alte secțiuni de audit							23%		23
30. Balanța de verificare și înregistrări							23%		12
Situații financiare preliminare și înregistrări după startul exercițiului							23%		23

trece la vizualizarea machetei cu Riscuri inerente specifice și mărimea eșantionului – F3. Pentru aceasta se apelează opțiunea **Riscuri – Model cu risc - Sect. F3** (Figura 11).

LISTĂ DE VERIFICARE A RISCULUI INERENT SPECIFIC

Client: AEROSOLI SA		Intocmit de: IP	<i>Inițiale</i>	<i>Data</i>
Perioada: 1/1/2005 12/31/2005		Revizuit de: AT		15-Jan-06
				18-Jan-06

Pragul de semnificație = 200000 RON	I1	I2	I3	I4	I5	I6	Evaluare	Ref. Sit.	Mărimea eșantionului
Risc inerent general = FOARTE SCĂZUT									
Imobilizări corporale și necorporale							23%		30
Conturi ale grupului și investiții							23%		30
Stocuri și prod. în curs de exec. - cantități							23%		30
Stocuri și prod. în curs de exec. - evaluare						DA	23%		28
Debitori						DA	23%		28
Plasamente pe termen scurt							23%		11
Conturi la bănci și casa - plăți							23%		30
Conturi la bănci și casa - încasări							23%		30
Conturi la bănci - confruntate cu extrasele de cont							23%		28
Creditori							23%		30
Creditori pe termen lung							23%		28
Vânzări							23%		30
Cumpărări							23%		30
Cheltuieli						DA	23%		30
Salarii și indemnizații				DA			23%		13
Alte secțiuni de audit						DA	23%		23
Balanța de verificare și înregistrări contabile							23%		12
Situații financiare preliminare și înregistrări după sfârșitul exercițiului							23%		23

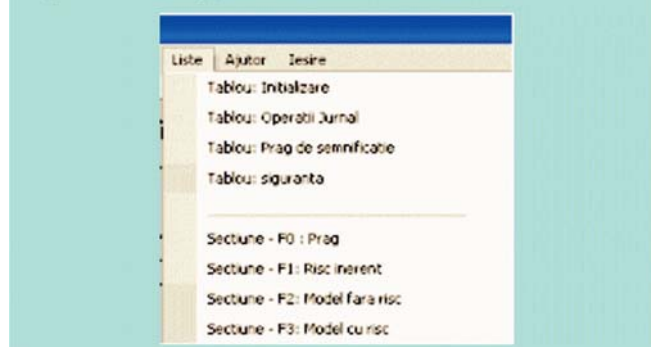
Figura 11 - Metoda de eșantionare bazată pe risc F3

	Risc inerent	Risc de nedectare RDNE	Risc de control RC	Banda de risc RI/RDNE/RC	Mărime eșantion
14 Imobilizări corporale și necorporale	23%	100%	23%	5,29%	5
15 Conturi ale grupului și investiții	23%	31%	23%	1,64%	5
16 Stocuri și prod în curs de exec - cantități	23%	100%	14%	3,11%	5
17 Stocuri și prod în curs de exec - evaluare	23%	100%	23%	5,29%	3
18 Debitori	23%	56%	14%	1,74%	3
19 Plasamente pe termen scurt	23%	56%	100%	12,88%	11
20 Conturi la bănci și casa - plăți	23%	100%	23%	5,29%	5
21 Conturi la bănci și casa - încasări	23%	100%	14%	3,11%	6
22 Conturi la bănci - confruntate cu extrasele de cont	23%	31%	14%	0,96%	3
23 Creditor	23%	100%	23%	5,29%	5
24 Creditor pe termen lung	23%	100%	14%	3,11%	3
25 Vânzări	23%	56%	23%	2,96%	5
26 Cumpărări	23%	100%	23%	5,29%	5
27 Cheltuieli	23%	56%	23%	2,96%	6
28 Salarii și indemnizații	23%	100%	14%	3,11%	3
29 Alte secțiuni de audit	23%	100%	100%	23,00%	23
30 Balanța de verificare și înregistrări contabile	23%	100%	23%	5,29%	3
31 Situații financiare preliminare și înregistrări după sfârșitul exercițiului	23%	100%	14%	3,11%	3

Comentariu: Dacă se dorește modificarea unor răspunsuri se poate proceda la reluarea introducerii datelor inițiale și parcurgerea etapelor necesare pentru F0, F1 și F2.

Listarea datelor introduse și a secțiunilor necesare documentării secțiunii F - Abordarea auditului se realizează din opțiunea **Liste** din meniul aplicației, care oferă posibilitatea listării tuturor listelor necesare (figura 12).

Figura 12 - Opțiunile de la Liste

Spre exemplu, pentru a lista F0 - Pragul de semnificație dăm click pe Liste-Secțiune F0: Prag și vom obține secțiunea așa cum se prezintă în figura 13.

Comentariu: Lista din figura 13 se poate ameliora de către utilizator apelând la butoanele Setup, Zoom, Margins etc. din fereastra specifică previzualizării MS Office Excel. Simpla activare a

Figura 13 - Lista obținută pentru Secțiunea F0

PRAGUL DE SEMNIFICAȚIE		2005		2004		2003	
Active totale (înainte de scăderea datoriilor)		72000000	71000000	87000000	72000000		
Start	1.56%	1.56%	1	187200	171600	126360	112320
Rate	2.00%	3.56%	2	427200	391600	288360	256320
Căsa de afaceri		20000000	18000000	16000000	14000000		
Start	1.00%	1.00%	3	200000	180000	160000	140000
Rate	2.00%	3.00%	4	600000	540000	480000	447000
Profit înainte de impozitare		25000000	22000000	35000000	29000000		
Start	1.00%	1.00%	5	250000	220000	350000	290000
Rate	1.00%	2.00%	6	500000	440000	700000	580000
	1%	1%	7	0	0	0	0
	1%	2%	8	0	0	0	0
	0%	0%	9	0	0	0	0
	0%	0%	10	0	0	0	0

Pragul de semnificație selectat este dat de indicatorul Căsa de afaceri: 200000

Nota explicativă:
 1. reprezintă indicatorul recomandat pentru calculul pragului de semnificație, deoarece are cea mai mică fluctuație de la un an la altul.
 2. Trebuie să selectezi nivelul pragului de semnificație între următoarele două valori: 200,000 și 600,000 RON.

butonului Print va avea ca efect trimiterea acesteia la imprimantă. În mod similar se procedează și cu celelalte liste.

Câteva avantaje ale modului RISC.ev

Principalele avantaje ale produsului informatic RISC.ev constau în:

1. Este ușor de utilizat;
2. Este conceput după normele minimale de audit;
3. Este ușor de integrat într-o aplicație de audit general;
4. Este conceput în logica utilizatorului final, în cazul nostru al auditorului de situații financiare;
5. Pune la dispoziția utilizatorului foile de audit în formatul solicitat prin norme;
6. Poate fi folosit ca instrument de lucru de către studenți, practicieni și chiar în activitatea de formare a auditorilor financiari;
7. Este ușor de actualizat în eventualitatea continuării procesului de armonizare internațională.

În loc de concluzii

Modulul RISC.ev constituie un exemplu de informatizare a unei secțiuni din cadrul dosarelor de audit financiar. În forma care se prezintă acest modul poate rezolva partea cea mai dificilă din secțiunea F - Abordarea auditului. Desigur, această secțiune se poate extinde și pentru evaluarea continuității activității.

Ce trebuie reținut?

Modulul informatic RISC.ev este simplu de utilizat, acoperă probleme de evaluare a pragului de semnificație, riscurilor specifice fiecărui circuit de auditat și aspecte statistice legate de risc și eșantionare. Acest modul este dezvoltat sub MS Office Excel cu suport VBA și dispune de un meniu principal care permite:

1. Manipularea fișierelor (**Fișiere**);
2. Stabilirea parametrilor de lucru (**Tablou de bord**);
3. Calculul pragului de semnificație (**Prag**);
4. Stabilirea riscurilor pe diferite secțiuni de auditat (**Riscuri**);
5. Posibilitatea listării foilor de audit (F0, F1, F2 și F3) și a datelor introduse în tabloul de bord (**Liste**).

Considerăm că în condițiile utilizării în cabinetele de specialitate pe scară largă a MS Office Word și Excel pentru pregătirea dosarelor de audit apariția unui modul dezvoltat în MS Office Excel constituie un atuu important în activitatea de acoperire a acestui segment de piață.

Cine dorește să folosească o versiune demonstrativă a modului RISC.ev poate apela pagina web www.diafin.ro, din care se apelează butonul RISC.ev din pagina principală, așa cum se prezintă în figura 14.

Figura 14 - Pagina web de descărcare a modului RISC.ev

Bibliografie

1. *** (2001), *Norme minimale de audit*, Editura Economică, București
2. *** (2000), *Audit financiar 2000. Standarde. Codul de conduită etică și profesională*, Editura Economică, București
3. *** *ISA 250 - Rolul legislației și reglementărilor în vigoare în auditarea situațiilor financiare*
4. *** *ISA 320 - Pragul de semnificație în audit*
5. *** *ISA 500 - Probe de audit*
6. <http://www.intaudit.edmonton.ab.ca/soft.htm>
7. <http://www.intosaiitaudit.org/directory/topic/Audit1.html>

Professor Ph.D. Alexandru ȚUGUI,
 „Al.I. Cuza” University - Iași, Faculty of Economy and Business Administration, Blvd. Carol I no. 11, Corp B, Et. II, B505, 700506, Iași Romania, Tel.: +40 232 201600, Fax: +40 232 217000, E-mail: altug@uaic.ro

Risk.ev. – The IT mode for the practical training of F section – *Audit approach*

We have heard our friend for many times who are practitioners in the financial audit area, and not only from this area, that they want some practical issues related to the area they are working in. This way, following the example of other respected magazines, we intend to present to our practitioners an interdisciplinary documentary where the IT management gives to the financial audit a series of instruments able to make easier to perform some activities related to audit engagements.

This way the Romanian financial auditor can use a demo version of the Riskev. application in order to establish the materiality, to evaluate the risks for each audited cycle and to establish the size of the samples related to these cycles.

RISC.ev - La manière digitale de préparation pratique de la section F – *L'approche de l'audit*

Beaucoup de fois nous avons entendu aux nos amis praticiens dans le domaine de l'audit financier, et non seulement, qu'ils veulent quelque chose de pratique lié au domaine dont ils s'en occupent. Ainsi, en suivant l'exemple des revues qui se respectent, nous proposons aux praticiens un documentaire interdisciplinaire, ou l'informatique de gestion met à la disposition de l'audit financier des instruments en vue de simplifier les activités supposées par les missions d'audit.

Voilà que l'auditeur financier de Roumanie peut utiliser une version démonstrative de l'application RISC.ev pour établir le seuil de signification, pour évaluer les risques sur chaque circuit d'audit et pour établir la dimension des épreuves correspondant à ceux circuits.

Subtilități funcționale în regimul acțiunilor dobândite cu titlu gratuit de societățile de servicii de investiții financiare

Prof.univ.dr. **Tatiana
DĂNESCU**

Drd. **Ovidiu
SPĂTĂCEAN**

Constituită inițial și organizată sub forma unei instituții de interes public care administrează piața reglementată de instrumente financiare din România, Bursa de Valori București a cunoscut în cursul anului 2005 un amplu proces de demutualizare după modelul în care sunt organizați principalii operatori ai piețelor europene de capital.

Prezentul articol își propune să surprindă unele aspecte esențiale – importante de cunoscut și de înțeles de către auditorii financiari - referitoare la recunoașterea, evaluarea și tratamentul fiscal al pachetelor de acțiuni dobândite cu titlu gratuit de către societățile de servicii de investiții financiare (intermediarii pieței de capital) în urma procesului de transformare a Bursei de Valori București în societate comercială pe acțiuni.

Situația acțiunilor Bursei în prezent

În acord cu noua arhitectură instituțională a pieței de capital, definită sub aspect legislativ prin Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările ulterioare, și actele normative emise de către Comisia Națională a Valoriilor Mobiliare în aplicarea legii cadru (regulamente, instrucțiuni, ordonanțe și dispoziții de măsură), Bursa de Valori București a făcut obiectul unei operațiuni de reevaluare a patrimoniului, în vederea finalizării procedurilor necesare pentru schimbarea formei juridice din instituție de interes public în societate comercială pe acțiuni.

Rezultatele operațiunii de inventariere și reevaluare patrimonială, însoțite de către Asociația Bursei de Valori București s-au concretizat în constituirea capitalului inițial al SC Bursa de Valori București SA, în valoare de 20.575.030 lei, pentru care au fost emise un număr de 20.557.503 acțiuni ordinare nominative la o valoare nominală de 10 lei/acțiune. De asemenea, s-a aprobat repartizarea capitalului social inițial al SC Bursa de Valori București SA, în cote egale de 1,4925%, integral subscrise și vărsate prin efectul legii, în favoarea tuturor societăților de servicii de investiții financiare (în număr de 67) înregistrate în Registrul Asociației

Bursei la data aprobării acestei repartizări (Hotărârea Asociației Bursei de Valori București privind schimbarea formei juridice a Bursei de Valori București). În cadrul operațiunii de repartizare a capitalului social inițial al SC Bursa de Valori București SA, acțiunile care au intrat în posesia intermediarilor, respectiv a societăților de servicii de investiții financiare (S.S.I.F-uri) îndreptățite, se consideră dobândite cu titlu gratuit și fără sarcini fiscale (Legea nr.208/2005 privind modificarea art. 285 din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital).

Recunoașterea inițială

Potrivit reglementărilor contabile existente în vigoare la data dobândirii acțiunilor cu titlu gratuit (Legea nr.208/2005 privind modificarea art. 285 din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital) și a dispozițiilor emise în acest sens de către Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, aceste instrumente financiare au fost contabilizate în raport cu interesele societăților de servicii de investiții financiare referitoare la durata de deținere a acestora, fiind asimilate imobilizărilor financiare de natura titlurilor de participare deținute la societăți din afara grupului (contul de evidență 262).

Sub aspectul sursei de proveniență, dobândirea acestei participații de capital poate fi reflectată ca și alte rezerve (contul de evidență 1068), urmând ca în cazul cedării acestor acțiuni, concomitent cu scoaterea lor din evidență, sumele în cauză să fie recunoscute drept venituri financiare, care majorează rezultatele financiare ale unei S.S.I.F., mai ales în cazul în care valoarea de piață a acțiunilor (în ipoteza unei eventuale listări a SC Bursa de Valori București SA pe piața reglementată pe care o administrează) ar cunoaște o apreciere substanțială.

Evaluarea inițială

Dobândirea cu titlu gratuit a acțiunilor constituie un caz aparte sub aspectul evaluării pachetului de acțiuni în cauză, în sensul că nu au fost făcute transferuri în numerar reprezentând contravaloarea acestora, motiv pentru care nu se poate vorbi în sens propriu despre existența unui cost de achiziție (reprezentând valoarea imobilizărilor financiare), respectiv a unor cheltuieli accesorii privind achiziționarea (taxe și comisioane aferente), care - în mod obișnuit - sunt recunoscute drept cheltuieli ale perioadei. Din aceste considerente, valoarea de recunoaștere inițială a titlurilor de participare, reprezentând acțiuni cu titlu gratuit, o reprezintă valoarea nominală/acțiune, multiplicată cu numărul total de acțiuni pe care o S.S.I.F. era îndreptățită să îl dobândească în procesul de distribuire.

Evaluarea ulterioară

Întrucât în prezent nu există o valoare de referință a pachetului de acțiuni deținute de către S.S.I.F.-uri la SC Bursa de Valori București SA, motivată prin lipsa unor tranzacții anterioare de vânzare sau prin faptul că emitentul nu este cotate pe o piață reglementată, este dificil de realizat o evaluare la valoarea de piață (valoarea justă) care să substituie valoarea inițială de recunoaștere, ulterior datei de achiziție, inclusiv la data bilanțului.

Cu toate acestea, posibilitatea determinării unei valori de referință ar putea cauza fie corecții pozitive, în cazul în care această valoare este superioară valorii de recunoaștere inițială [(diferența putând fi recunoscută sub forma unei rezerve din evaluarea la valoarea justă – contul de evidență 1066); (Ordinul președintelui CNVM nr.75/16.12.2005 privind aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Directiva a IV-a a Comunităților Economice Europene aplicabile entităților autorizate, reglementate și suprave-

gheate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare)], fie corecții negative, caz în care, în virtutea principiului prudenței contabile, s-ar impune recunoașterea unei ajustări pentru pierderi de valoare.

Incidențe fiscale și implicații asupra poziției financiare a S.S.I.F.-urilor

Conform reglementărilor fiscale în vigoare (Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, art. 22, alin. 5 și alin. 6), reducerea sau anularea unei rezerve care anterior a fost dedusă (este implicit și cazul rezervelor constituite pe seama acțiunilor dobândite de către S.S.I.F.-uri cu titlu gratuit și fără sarcini fiscale) se include în sfera veniturilor impozabile, indiferent dacă operațiunea de reducere sau anulare se datorează modificării destinației rezervei, lichidării, divizării, fuziunii sau oricărui alt motiv. Înregistrarea și menținerea în capitaluri proprii a rezervelor constituite în baza unor acte normative nu se consideră a reprezenta modificarea destinației sau distribuție.

De asemenea, sumele înregistrate în conturi de rezerve care reprezintă facilități fiscale nu pot fi utilizate pentru majorarea capitalului social (prin distribuirea de acțiuni cu titlu gratuit în favoarea acționarilor unei S.S.I.F.) sau pentru acoperirea pierderilor. În concluzie, poate fi reținută interdicția impusă de către legiuitor cu privire la utilizarea rezervelor constituite pe seama acțiunilor dobândite cu titlu gratuit de către S.S.I.F.-uri în scopul majorării capitalului social sau acoperirii pierderilor.

În ceea ce privește implicațiile asupra poziției financiare a S.S.I.F.-urilor, ca urmare a dobândirii acțiunilor emise de către SC Bursa de Valori București SA cu titlu gratuit, se poate constata o majorare, în unele cazuri semnificativă, a capi-

talului inițial al acestora prin prisma aprecierii componenteii „alte rezerve” (Regulamentul CNVM nr. 9 privind adecvarea capitalului societăților de servicii de investiții financiare, art. 2, pct. 22), oferind astfel o marjă suplimentară de garanție privind limita minimă legală, necesară pentru prestarea cu titlu profesional a serviciilor de investiții financiare.

Deși S.S.I.F.-urile îndreptățite să primească acțiuni emise cu titlu gratuit de către SC Bursa de Valori București SA nu au obligația legală să recunoască și să vireze impozitul pe profit curent, aferent deținerilor respective (acțiunile au fost dobândite fără sarcini fiscale), potrivit Standardului Internațional de Raportare Financiară 12 „Impozitul pe profit” s-ar impune prezentarea în situațiile financiare aferente exercițiului financiar 2005 a impozitului pe profitul amânat. O astfel de informare poate fi justificată prin prisma principiului prudenței, dar, mai ales, poate fi utilă acționarilor unei S.S.I.F. în eventualitatea luării deciziei de înstrăinare a pachetului respectiv de acțiuni, moment în care impozitul pe profitul amânat ar deveni exigibil, transformându-se în impozit curent care afectează rezultatele exercițiului în cauză.

În condițiile în care o S.S.I.F. ar opta pentru o politică de recunoaștere în contul de profit și pierdere aferent exercițiului financiar 2005 (când au fost dobândite acțiunile) a unei cheltuieli privind impozitul pe profitul amânat (Ordinul ministrului finanțelor publice și al președintelui CNVM nr.1742/106/2002, op. cit.), o astfel de cheltuială, deși afectează rezultatul exercițiului în cauză, nu ar presupune o ieșire efectivă de numerar, decât în exercițiul financiar în care s-ar realiza o eventuală înstrăinare a pachetului de acțiuni deținut la SC Bursa de Valori București SA.

Potrivit noilor reglementări contabile aplicabile entităților reglementate și supravegheate de către

Comisia Națională a Valorilor Mobiliare (Ordinului președintelui CNVM nr.75/16.12.2005, op. Cit.), în cazul în care o S.S.I.F. a optat pentru un astfel de tratament fiscal al acțiunilor dobândite cu titlu gratuit, sumele reprezentând soldul creditor al contului 4412 „Impozitul pe profitul amânat” sunt reluate pe seama provizioanelor pentru impozite, care nu se regăsesc în structura capitalului inițial minim necesar pentru prestarea serviciilor autorizate, dezavantajând din acest punct de vedere poziția financiară monitorizată de către CNVM pentru intermediarului respectiv.

În concluzie

Dincolo de aspectele de natură fiscală, care intră în discuție doar în momentul cedării pachetului de acțiuni dobândite cu titlu gratuit (impozitul pe profit plătit în această situație putând fi perceput drept un „cost de oportunitate”), S.S.I.F.-urile se pot considera avantajate din punct de vedere financiar în urma procesului de demutualizare a Bursei de Valori București, cel puțin sub aspectul majorării capitalului inițial, dar mai ales sub aspectul unui câștig substanțial ce ar putea fi realizat prin vânzarea acțiunilor respective.

Functional subtleties in the regime of shares obtained for free by the financial investments companies

Established and organized initially as a public interest institution in order to administer the regulated market for the financial instruments in Romania, The Bucharest Stock Exchange experienced in 2005 a demutualization as the main operators in the European capital markets are organized.

This article intends to present some essential aspects which are important to be known and understood by the financial auditors as for example the recognition, evaluation and fiscal treatment of the shares obtained for free by the companies for financial investments (intermediaries of the capital markets) as result of the transformation process of the Bucharest Stock Exchange as company per shares.

Subtilités fonctionnelles dans le régime des actions obtenues à titre gratuit par les compagnies qui fournissent des services d'investissements financiers

En principe constituée et organisée comme institution d'intérêt public qui administre le marché réglementé d'instruments financiers de Roumanie, la Bourse des Valeurs de Bucarest a connue pendant l'année 2005 un ample procès de démutualisation après le modèle dans le quel sont organisés les principaux opérateurs des marchés européens de capital.

Le présent article se propose à surprendre certains aspects essentiels - importants à être connus et compris par les auditeurs financiers - se referant à la reconnaissance, l'évaluation et le traitement fiscal des actions obtenues à titre gratuit par les compagnies qui fournissent des services d'investissements financiers (les intermédiaires du marché de capital) à la suite du procès de transformation de la Bourse des Valeurs Bucarest en société commerciale par actions.

Implementarea standardelor de calitate - garanția prestării unor servicii profesionale

Adrian POPESCU & Andrei CLIM

Auditorii financiari au un rol important în societate. Investitorii, creditorii, angajatorii și alte segmente ale comunității de afaceri, guvernul, precum și publicul în sens larg se bazează pe auditorii financiari în ceea ce privește contabilizarea și raportarea financiară corectă.

Atitudinea, comportamentul, dar mai ales calitatea serviciilor prestate de către auditorii financiari în procesul de furnizare a unor astfel de servicii au un impact asupra bunăstării economice a țării.

Prin urmare, recunoscând responsabilitățile profesiei de auditor financiar, a existat de foarte mult timp preocuparea organismului IFAC legată de a găsi o modalitate în vederea standardizării activității de audit la nivelul membrilor organismului profesional internațional, preocupare care are ca scop final creșterea calității serviciilor de audit prestate.

Această standardizare se dorește a servi ca un model la nivel internațional, pe care să se bazeze reglementările din domeniul controlului calității serviciilor de audit. Ea stabilește nivelul de calitate pentru auditorii financiari și oferă îndrumări legate de modul în care o societate/departament de audit ar trebui organizat.

Astfel IFAC a emis standardul SMO 1 (Declarația Privind Obligațiile Membrilor), care solicită tuturor organismelor membre (în speță Camera) să urmărească implementarea sistemelor de control al calității la nivelul societăților de audit.

În acest sens, pe parcursul anului 2005 au fost elaborate de către IFAC, două standarde de audit:

I. Standardul Internațional privind Controlul Calității 1 (ISQC 1)

Reglementează întocmirea politicilor și procedurilor de audit la nivelul unei societăți de audit.

Acest standard solicită practic societăților de audit să întocmească un manual de politici și proceduri cu privire la :

A. Cerințele profesionale

B. Abilitățile și competența

- B1. Angajarea
- B2. Dezvoltarea profesională
- B3. Avansarea

C. Numirea angajaților

D. Delegarea

E. Consultanța

F. Acceptarea și continuarea relațiilor cu clienții

G. Monitorizarea

De exemplu, pentru punctul B, politicile și procedurile trebuie să aibă în vedere:

Politica: Societatea va angaja personal care a obținut și își întreține cunoștințele în ceea ce privește standardele tehnice și competența profesională necesară pentru a le permite să își îndeplinească responsabilitățile cu atenția cuvenită.

Proceduri:

B1. Angajarea

- va exista un program elaborat pentru a găsi personal calificat prin planificarea personalului necesar, sta-

bilirea obiectivelor angajării și stabilirea calificărilor necesare celor implicați în procesul de angajare.

- se vor stabili calificative și instrucțiuni pentru evaluarea potențialilor angajați pentru toate nivelele profesionale.
- aplicanții și noii angajați vor fi informați cu privire la politicile și procedurile relevante pentru ei.

B2. Dezvoltarea profesională

- se vor elabora instrucțiuni și cerințe pentru pregătire profesională continuă și vor fi comunicate personalului.
- personalul va fi informat despre îmbunătățirile aduse standardelor profesionale tehnice și despre materialele care conțin politicile și procedurile tehnice ale firmei și

va fi încurajat să se angajeze în activități de autopregătire.

- în măsura în care este necesar, se vor elabora programe pentru satisfacerea nevoilor de personal cu expertiză în zone și domenii specializate.

B3. Avansarea

- se vor stabili calificările necesare pentru toate nivelele de responsabilitate din firmă.
- se vor evalua performanțele angajaților și aceștia vor fi sfătuiți în funcție de progresul făcut.
- se va desemna responsabilitatea pentru adoptarea deciziilor de avansare.

Acest Standard Internațional de Audit este în vigoare din 15 iunie 2005

II. Standardul Internațional de Audit 220

Reglementează întocmirea politicilor și procedurilor de audit la nivelul unei angajament de audit.

Acest standard solicită societăților de audit să întocmească un manual de politici și proceduri prin care să standardizeze întocmirea dosarului de audit conform normelor minimale de audit și a standardelor de audit, pentru fiecare obiectiv din cadrul secțiunilor A-P din cadrul normelor minimale de audit prezentându-se atât procedura de documentare a testului respectiv, cât și predefinirea foilor de lucru aferente.

Acest Standard Internațional de Audit este în vigoare pentru auditurile informațiilor financiare istorice pentru perioadele care încep după 15 iunie 2005

Standardele de control al calității permit, societăților de audit, folosindu-se de acest cadru, să personalizeze politicile și procedurile sus amintite în funcție de experiența și practica dobândită în această profesie.

Evaluarea modului de aplicare a acestor standarde va fi efectuată de către Departamentul de Monitorizare și Competență Profesională din cadrul Camerei Auditorilor Financiar din România.

AVANTAJE

- conduc la o creștere a calității serviciilor de audit;
- ajută auditorul financiar (responsabilul de misiune) să revizuiască într-un timp mai scurt dosarul de audit;
- creează un cadru de lucru performant, care ajută societatea de audit atât să scurteze timpul de auditare al unui client, cât și să funda-

menteze complet dosarul de audit;

- în cazul unei licitații, poate fi folosit ca un punct forte, garantând astfel profesionalismul societății de audit;
- așa cum se practică în statele membre IFAC societățile de audit se pot folosi de evaluarea pozitivă făcută de Departamentul de Monitorizare și Competență Profesională atunci când negociază un contract cu un client, ca o garanție a calității serviciilor de audit prestate.

- dă posibilitatea societăților de audit românești să se afilieze societăților de audit europene, având astfel șansa de a-și mări portofoliul de clienți cu societăți cu capital integral străin sau mixt.

DEZAVANTAJE

- resurse financiare și de timp relativ mari necesare elaborării unor astfel de politici și proceduri;
- posibilități reduse de informare în România (ghiduri, modele), legate de acest aspect.

Quality control standards implementation - a guarantee for performing professional services

Recognizing the financial auditor profession responsibilities IFAC has been preoccupied for a long time to find a way to set standards for the audit activities performed by the members of this international professional body in order to reach the final goal of increasing the quality of the audit services performed.

For this purpose during 2005 two standards of audit has been developed by IFAC:

- I. International Standard on Quality Control 1 (ISQC 1)** regulating the policies and procedures established at the level of an audit firm.
- II. International Standards on Auditing 220** regulating the audit policies and procedures established at the level of an audit engagement.

The current article intends to debate the advantages and disadvantages of implementing such quality control systems in Romania.

L'application des Normes de qualité - garantie de la prestation des services professionnels

En reconnaissant les responsabilités de la profession d'auditeur financier, il a été depuis longtemps une préoccupation de l'IFAC à trouver une modalité concernant la normalisation de l'activité d'audit au niveau des membres de l'organisation professionnelle internationale, préoccupation qui a comme but l'accroissement de la qualité des services d'audit fournies.

En ce sens, pendant l'année 2005 l'IFAC a élaboré deux normes d'audit:

- I. La Norme Internationale sur le contrôle de la qualité 1 (ISQC 1)**, qui réglemente l'élaboration des politiques et des procédures d'audit au niveau d'une compagnie d'audit.
- II. La Norme Internationale d'audit 220**, qui réglemente l'élaboration des politiques et des procédures d'audit au niveau d'une mission d'audit.

L'article présent se propose à débattre les avantages et les désavantages de l'application de tels systèmes de contrôle de la qualité en Roumanie.

Probleme practice, specifice reevaluării imobilizărilor

Conf.univ.dr. **Gheorghe
IALOMIȚIANU**,
Universitatea Transilvania Brașov

Necesitatea reevaluării immobilizărilor corporale

Situațiile financiare anuale întocmite de întreprinderi, care cuprind active, capitaluri proprii, obligații, venituri și cheltuieli trebuie să furnizeze informații credibile.

De exemplu, bilanțul trebuie să reprezinte, în mod credibil, tranzacțiile și alte evenimente care se concretizează în active, datorii și capitaluri proprii la data întocmirii, care îndeplinesc criteriile de recunoaștere.

Potrivit Standardelor Internaționale de Contabilitate, o informație are calitatea de a fi credibilă atunci când nu conține erori semnificative, nu este părtinitoare, iar utilizatorii pot avea încredere că reprezintă ceea ce și-a propus să reprezinte sau ceea ce se așteaptă în mod rezonabil să reprezinte. Se știe că immobilizările corporale sunt o parte importantă a activelor din situațiile financiare anuale. Pentru ca informațiile despre immobilizările corporale să fie credibile se impune ca aceste active să fie prezentate în situațiile financiare anuale la valoarea justă.

Potrivit Standardului Internațional de Contabilitate 16 „Imobilizări corporale”, valoarea justă reprezintă

suma pentru care un activ ar putea fi schimbat de bună – voie între două părți interesate, aflate în cunoștință de cauză, în cadrul unei tranzacții desfășurate în condiții obiective, cu prețul determinat obiectiv.

Aspecte contabile

Imobilizările corporale pot fi reevaluate atunci când sunt îndeplinite următoarele condiții:

- activele sunt recunoscute în bilanț, adică în momentul în care este probabilă realizarea unui beneficiu economic;
- valoarea justă poate să fie evaluată în mod credibil.

Potrivit Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1752/2005 pentru aprobarea reglementărilor contabile conform directivelor europene, entitățile pot proceda la reevaluarea immobilizărilor corporale existente la sfârșitul exercițiului financiar, cu reflectarea în contabilitate a rezultatelor reevaluării.

În notele explicative trebuie pre-

zentate rezultatele reevaluării, elementele supuse reevaluării, metoda prin care s-au calculat valorile prezentate, precum și elementul afectat din contul de profit și pierdere.

Reevaluarea immobilizărilor corporale se efectuează la valoarea justă la data întocmirii bilanțului.

De regulă, stabilirea valorii juste se determină pe baza unor evaluări efectuate de profesioniști calificați în evaluare, membri ai unui organism profesional în domeniu, recunoscut național și internațional.

Amortizarea immobilizărilor corporale în cazul reevaluării acestor active poate fi tratată în una din următoarele modalități:

- a. recalculată proporțional cu schimbarea valorii contabile brute a activului, astfel încât valoarea contabilă a activului, după reevaluare, să fie egală cu valoarea sa reevaluată. Această metodă este folosită deseori, în cazul în care activul este reevaluat prin aplicarea unui indice.

De exemplu, se supune reevaluării o clădire cu valoarea de intrare de 10.000.000 lei. Amortizarea anulată până la data reevaluării este de 2.000.000 lei. Indicele de reevaluare este 110%.

Valoarea brută reevaluată = $10.000.000 \times 110 / 100 = 11.000.000$ lei.

Valoarea rămasă reevaluată = $8.000.000 \times 110 / 100 = 8.800.000$ lei.

Amortizarea reevaluată = $2.000.000 \times 110 / 100 = 2.200.000$ lei.

Contabilizarea diferențelor de reevaluare se efectuează astfel:

212 „Construcții” =	%	1.000.000
	105 „Rezerve din reevaluare”	800.000
	281 „Amortizări privind immobilizările corporale”	200.000

În cazul utilizării acestor modalități nu se impune recalcularea cotelor de amortizare.

b. eliminată din valoarea contabilă brută a activului, iar valoarea netă, determinată în urma corec-

tării cu ajustările de valoare, este recalculată la valoarea reevaluată a activului. Această metodă este folosită, deseori, pentru clădirile care sunt reevaluate la valoarea lor de piață.

De exemplu, o clădire cu o valoare de intrare de 10.000.000 lei este supusă reevaluării. Amortizarea cumulată până la data reevaluării este de 2.000.000 lei. Valoarea justă a clădirii este de 9.000.000 lei la data întocmirii bilanțului.

Contabilizarea rezultatelor reevaluării se efectuează astfel:

- se elimină amortizarea cumulată din valoarea brută a clădirii	
212 „Construcții“= 281 „Amortizări” privind imobilizările corporale”	2.000.000
- se înregistrează diferențele din reevaluare	
212 „Construcții“= 105 „Rezerve din reevaluare”	1.000.000

Potrivit acestei modalități, se impune recalcularea cotelor de amortizare pe baza valorii reevaluate a clădirii și a duratei rămase de utilizare.

Dacă în urma reevaluării imobilizărilor corporale contul 105 „Diferențe din reevaluare” nu prezintă sold – atunci rezultatele reevaluării sunt tratate din punct de vedere contabil astfel:

- dacă rezultatul reevaluării este o descreștere a valorii contabile nete, aceasta se tratează ca o cheltuială cu întreaga valoare a deprecierei;
- ca o creștere a rezervei din reevaluare prezentată în cadrul elementului „Capital și rezerve”, dacă nu a existat o descreștere anterioară recunoscută ca o cheltuială aferentă aceluși activ;
- ca un venit care să compenseze cheltuiala cu descreșterea recunoscută anterior.

Dacă surplusul din reevaluare depășește cheltuiala înregistrată în anul precedent cu descreșterea valorii contabile nete, atunci diferența se înregistrează în creditul contului 105 „Diferențe din reevaluare”.

Aspecte fiscale

În urma reevaluării imobilizărilor corporale pot rezulta modificări ale capitalurilor proprii, cheltuielilor sau veniturilor care afectează situ-

ția financiară a întreprinderii și performanțele acesteia.

Din punct de vedere fiscal, rezultatele evaluării constituite după 1 ianuarie 2004 odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal nu sunt recunoscute din punct de vedere fiscal. În mod concret, amortizarea diferențelor din reevaluarea imobilizărilor corporale constituite după 1 ianuarie 2004 reprezintă cheltuieli nedeductibile. Din acest motiv, vom avea diferențe între amortizarea contabilă și amortizarea fiscală.

Se pune, totuși, întrebarea care este tratamentul fiscal al înregistrărilor în contabilitate a cheltuielilor privind descreșterea valorii contabile nete a imobilizărilor corporale și a veniturilor destinate să compenseze aceste cheltuieli.

Din punct de vedere fiscal, rezultatele reevaluării după 1 ianuarie 2004 sunt cheltuieli nedeductibile.

Veniturile destinate pentru a compensa cheltuielile rezultate în urma reevaluării imobilizărilor corporale ar trebui să fie venituri neimpozabile, deoarece sunt aferente acestor cheltuieli.

Tratamentul fiscal al rezultatelor reevaluării imobilizărilor corporale trebuie să aibă la bază art. 24 (15) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal.

Practical issues specific to intangible assets revaluation

According to the International Accounting Standards information is credible when it does not contain material errors, it is not arguable and the users can trust that it represents what it intends to present in a reasonable manner. It is well known that the intangible assets represent important assets in the annual financial statements. For the information about intangible assets to be credible they should be presented in the annual financial statements at their fair value.

In this article are presented some accounting and fiscal issues from the Romanian practice.

Problèmes pratiques, la réévaluation des immobilisations incorporelles

Conformément aux Normes Internationales de Comptabilité, une information a la qualité d'être crédible quand elle ne comprend des déclarations erronées importantes, elle est objective, et les utilisateurs peuvent avoir confiance qu'elle représente ce qu'elle s'est proposée à représenter ou ce qu'on s'attend raisonnablement à représenter. On le sait que les immobilisations incorporelles représentent une partie importante dans les actifs des états financiers annuels. Pour que les informations sur les immobilisations incorporelles soient crédibles, il s'impose que ces actifs soient présents dans les états financiers annuels à la juste valeur.

Dans l'article sont abordés quelques aspects comptables et fiscaux de la pratique roumaine.

Lect.dr. **Daniela-Tatiana
CORODEANU**

Universitatea "A.I. Cuza" Iași

Etica, piatra de temelie a relațiilor profesionale

Etica este piatra de temelie pe care sunt clădite toate interacțiunile cu semenii noștri. Ea înseamnă un ansamblu de relații față de patroni, față de angajați, de colegi, de clienți, de subordonați, de furnizori, față de comunitatea în care ne aflăm și unii față de alții. Însă nu relațiile în sine sunt importante, ci mai ales calitatea acestora, dimensiunea lor morală.

În ceea ce privește activitatea managerului unei echipe de auditori, acțiunea etică se referă la ceea ce trebuie să facă acesta, cum trebuie să acționeze referitor la factorul uman pe care îl are în subordine.

Să presupunem că managerul unei echipe de auditori trebuie să semneze un contract de auditare cu o firmă cu care a mai colaborat și trebuie să decidă care este componența echipei care va întreprinde auditul. Se bucură de angajați bine pregătiți, atât bărbați, cât și femei, dar știe din experiență că patronul firmei ce va fi supusă auditării preferă să lucreze cu auditori de sex masculin, deseori exprimându-și opinia că aceștia sunt persoane mai ordonate și meticuloase.

În mod clar, managerul echipei de auditori se află într-o dilemă etică, iar alegerea unor auditori doar pe criteriul apartenenței sexuale (în condițiile în care angajații sunt la fel de competenți) nu înseamnă altceva decât începutul unei discriminări la locul de muncă. Iar discriminarea înseamnă în esență opusul echității.

Michael Armstrong definește echitatea ca reprezentând tratarea corectă și justă a angajaților prin adoptarea unei abordări „nepărținitoare”. Aceasta include protejarea indivizilor de orice decizii injuste luate de managerii lor, asigurarea egalității șanselor în materie de angajare, promovare și aplicarea unui sistem de remunerare echitabil.

Discriminarea, ca opus al echității, este definită ca fiind practica ilegală de a-i trata mai puțin favorabil pe unii indivizi în comparație cu alții din cauză că sunt diferiți ca sex, rasă, religie etc. Discriminarea ilegală rezultă din comportamentele și acțiunile unei organizații sau ale managerilor în interiorul acesteia care au drept efect asupra membrilor unei clase protejate de a fi diferențiați incorect față de alții.

Cazurile tipice de discriminare la locul de muncă sunt :

- *Accesul preferențial la anumite ocupații prin care femeile sunt deseori excluse de la selecții pentru posturi care comportă riscuri sau cerințe privind capacitățile fizice și/sau intelectuale, considerate de către firmă ca inaccesibile pentru acestea. Unele organizații ale căror obiective sunt puternic legate de cerințele unei anumite minorități etnice și/sau religioase exclud persoanele care au altă apartenență .*
- *Necesitățile organizației în care managerii insistă ca participanții la un post vacant să aibă o pre-*

gătire superioară chiar dacă realizarea sarcinilor postului respectiv nu o cere în mod special.

- *Selecția informațiilor cu privire la factorul uman.*
- *Discriminările sexuale și mai ales stereotipia sexuală în care prejudecățile pot afecta deciziile de personal, generate de modul tradițional de a acorda un anumit statut unei persoane și se a-i judeca comportamentul în funcție de sex.*
- *Restricții de înălțime/greutate.*
- *Apartenența la o familie (deținerea unei familii „împiedică” implicarea totală în viața organizației.*
- *Discriminări motivate de vârstă.*
- *Discriminări privind persoanele cu handicapuri.*
- *Discriminări privind minoritățile etnice și religioase.*
- *Discriminări motivate de imaginea aparentă (se referă la imaginea unei persoane, determinată de vestimentație, starea de obezitate sau imaginea generală neatractivă, coafură, lungimea părului, barbă etc., în afara cazurilor când se poate demonstra că aceste motive sunt strict legate de îndeplinirea performantă a sarcinilor alocate).*
- *Discriminări determinate de utilizarea informațiilor conținute în dosarele întocmite în caz de arestare fără condamnare sau în dosarele penale care conțin condamnări fără legătură cu conținutul sarcinilor alocate unei persoane.*

- Discriminări pe baza vechimii în organizație.
- Discriminări cauzate de preferințele homosexuale.

Legea nr. 48 din 16 ianuarie 2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 69 din 31 ianuarie 2002 precizează:

„Art. 5. - Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, condiționarea participării la o activitate economică a unei persoane ori a alegerii sau exercitării libere a unei profesii de apartenența sa la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială, respectiv de convingerile, de sexul sau orientarea sexuală, de vârsta sau de apartenența sa la o categorie defavorizată.”

Robert L. Mathis & John H. Jackson (1997) clasifică discriminările ilegale în patru categorii:

- **Tratamentul disparat** apare atunci când indivizii în situații similare sunt tratați diferențiat și când tratamentul diferențiat are la bază rasa, culoarea, religia, sexul, naționalitatea, vârsta sau starea de dizabilitate. De exemplu, dacă două persoane cu aceleași calificări participă la promovarea într-un post, dar managerul decide ca promovarea să se facă în funcție de credința religioasă a persoanei, individul nepromovat este o victimă a tratamentului discriminatoriu.
- **Impactul disparat** reprezintă o a doua formă de discriminare, care apare atunci când o practică de angajare aparent neutră exclude disproportionat un grup protejat de la oportunitățile de angajare. De exemplu, o organizație supune candidații la un post vacant la un test pentru a lua decizia de selecție și, după aceea, stabilește niște scoruri pentru a selecta pe cine să angajeze. Pe lângă aceasta, în timp ce organizația ar părea să nu aibă practici de angajare dis-

criminatorii față de femei, testul este în așa fel structurat încât femeile vor avea o performanță mai slabă la testul respectiv decât bărbații. Deși firma nu are intenția directă de a discrimina femeile, unele practici de angajare rezultă totuși în discriminarea împotriva femeilor, dar în această situație intenția de discriminare este irelevantă.

Impactul disparat sau Regula celor 4/5

Cea mai cunoscută modalitate de a determina această situație este așa numita regulă „4/5” (patru cincimi). Conform acestei reguli, impactul disparat există dacă criteriul de selecție (cum ar fi testul unui scor) rezultă într-o rată de selecție pentru clasa protejată care este mai mică decât 4/5 (80%) din aceasta pentru majoritatea grupului. De exemplu, dacă testul de angajare arată că 60% dintre femei vor fi angajate, dar doar 30% dintre femeile de etnie romă vor avea prioritate, impactul disparat apare deoarece femeile de etnie romă vor fi angajate la o rată mai mică de 4/5 din numărul de femei participante.

- **Modelul sau practica discriminatorie.** Al treilea tip de discriminare care poate fi identificată este modelul sau practica discriminatoriu/discriminatorie. Este similară tratamentului disparat, dar are loc pe o bază mai largă. În cazul acesta organizația se face vinovată de practică discriminatorie nu împotriva unui singur membru al unui grup protejat ci împotriva tuturor membrilor unei clase protejate.
- Un ultim tip de discriminare, ocazional întâlnită în unele organizații, sunt „represaliile” pentru „participare sau opoziție”, altfel spus, pentru cazul în care organizațiile iau măsuri (reprimări, demotivare, concediere) împotriva angajaților care s-au opus unei practici pe care au

perceput-o ca fiind ilegală sau au participat într-un proces, la o procedură care este legată de o plângere privind o practică incorectă privind forța de muncă. Această ultimă situație este relaționată cu un alt aspect din sfera eticii: semnalele de alarmă.

Poate unii cititori se vor fi întrebat în ce măsură demersul pe care-l propunem în acest articol are legătură cu comportamentul etic al auditorilor financiari. De aceea, într-un articol următor vom încerca să facem cât mai direct această legătură „cu Codul IFAC” pe masă.

Ethics, foundation of the professional relations

Many forms of illegal discrimination is what results from behaviors or actions by an organization or managers within an organization that cause members of a protected class to be unfairly differentiated from others. The job performance of the financial auditor might suffer because of this unethical treatment and the whistle blowing is one way by which she/he can prove that the organization intended consciously to discriminate against that individual in one or more aspects of an employment relationship.

L'ethique, le fondement des relations professionnelles

Beaucoup de formes de discrimination sont le résultat des comportements ou des actions d'une organisation ou des managers au sein d'une organisation qui entraînent que les membres d'une catégorie privilégiée soient à tort différenciés des autres. Le travail de l'auditeur financier peut souffrir de ce traitement non-éthique et le „whistle blowing” est une manière par laquelle il/elle peut prouver que l'organisation a eu l'intention de discriminer cet individu-là dans un ou plusieurs aspects d'une relation d'embauche.

Informații oficiale

Formularele personalizate, „coșmarul” contabililor și finanțistilor

Nu ne propunem în rândurile de față să aducem în discuție logica, utilitatea și funcționalitatea ofensivei fiscale sub forma obligativității folosirii formularelor personalizate. Doar că acestea sunt acum atât de numeroase încât profesionistului contabil sau financiar îi este tot mai greu să se orienteze în hățișul formularelor.

Cu toate acestea, personalizare formularelor oferă o serie de avantaje, precum:

- nu mai există riscul cumpărării de formulare pentru un utilizator prin procurarea unor documente ale acestuia și emiterea lor de către alt utilizator;
- se elimină comisionul aplicat de distribuitor la prețul de vânzare al tipografiei, reducându-se prețul de vânzare la formulare;
- crește numărul centrelor de distribuție, la tiraje mari existând și posibilitatea livrării formularelor la sediul dvs.;
- prin existența unei piețe concurențiale, există posibilitatea opțiunii de procurare a formularelor de la mai mulți furnizori, la cel mai avantajos preț;
- unitățile tipografice abilitate evidențiază livrarea formularelor printr-un program informatic, care permite urmărirea în timp real a distribuției, datele urmând a fi puse zilnic la dispoziția organelor de control fiscal.

Imprimeria Națională a avut însă o idee mai bună sintetizând sub forma unui veritabil ghid întrebările pe tema formularelor personalizate pe care le-au adresat agenții economici. Din care, cu îngăduința autorilor, publicăm documentarul care urmează.

Potrivit prevederilor H.G. nr. 831/1997 pentru aprobarea modelelor

formularelor comune privind activitatea financiară și contabilă și a normelor metodologice privind întocmirea și utilizarea acestora, persoanele juridice și persoanele fizice prevăzute la art.1 din Legea contabilității nr.82/1991 modificată și republicată, vor utiliza, pentru determinarea veniturilor din activitatea de exploatare, numai formulare tipizate cu regim special, comune pe economie. Potrivit prevederilor Ordinului Ministrului Finanțelor Publice nr.989/2002, formularele tipizate cu regim special de tipărire, înscriere și numerotare privind activitatea financiară și contabilă se execută pe hârtie autocopiativă, cu elemente de securitate specială. În baza prevederilor Ordinului Ministrului Finanțelor Publice nr.1849/2003 toate formularele tipizate cu regim special de tipărire, înscriere și numerotare privind activitatea financiară și contabilă se execută personalizat.

Ce se înțelege prin formular personalizat?

Formularul personalizat are prețipărite în antet, prin imprimarea în tipografie, datele de identificare pentru fiecare emitent, respectiv: denumirea, numărul de înmatriculare la Oficiul Național al Registrului Comerțului, codul unic de înregistrare, atributul fiscal, sediul social, conturile bancare (codul IBAN), capitalul social, sediul secundar dacă este cazul. În cazul în care pe parcursul desfășurării activității se produc modificări ale unor elemente de identificare, cum ar fi denumirea sau sediul social, acestea pot fi operate în antetul formularelor prin înscriere sau prin aplicarea unei ștampile care să cuprindă datele de identificare actualizate. Elementele de identificare „codul IBAN” și „Capitalul social”

Firmele-fantomă, afișate pe internet!

Conform analizelor efectuate la nivelul central al ANAF s-a constatat că există persoane juridice înregistrate în scop comercial care nu funcționează la sediile declarate.

Acest gen de societăți comerciale sunt utilizate cu scopul fraudării bugetului general consolidat al statului, prin solicitarea ilegală de rambursare a TVA.

Neidentificarea acestora la sediile declarate duce la imposibilitatea efectuării inspecției fiscale în scopul determinării corectitudinii respectării reglementărilor fiscale și stabilirii realității TVA solicitată la rambursare.

În acest sens, ANAF a demarat acțiuni de identificare și declarare drept „contribuabili inactivi” a societăților care nu funcționează la sediile declarate. Acestea mai sunt cunoscute și sub denumirea generică de firme - fantomă.

Conform prevederilor art.11 din Codul Fiscal, declararea drept „contribuabil inactiv” a unei persoane juridice conduce la neluarea în considerare, de către organele fiscale, a tranzacțiilor efectuate de acestea.

Prin Ordinul 447/21.06.2006 al Președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală publicat în Monitorul Oficial nr.593/10.07.2006 s-a publicat lista „contribuabililor inactivi” care conține un număr de **1226 poziții**. Această listă va fi actualizată periodic, prin emiterea unor noi ordine ale președintelui ANAF, având drept scop principal crearea premizelor unui mediu de afaceri cât mai sănătos.

Lista „contribuabililor inactivi” este prezentată și pe Portalul ANAF (<http://anaf.mfinante.ro>) la secțiunea **Informații despre agenții economici**, în vederea consultării facile de către public.

pot fi pretipărite, prin imprimarea acestora pe fiecare exemplar original, sau pot fi înscrise manual ori utilizându-se sistemele informatice de prelucrare automată a datelor. Pentru sediile secundare ale persoanelor juridice formularele cu regim special de înscriere și numerotare se personalizează cu datele de identificare a persoanei juridice, iar elementele de identificare a sediului secundar se pot pretipări pe fiecare exemplar original sau se înscriu în momentul completării formularului respectiv. În condițiile în care plata bunurilor sau serviciilor prestate se efectuează în numerar ori prin card bancar, concomitent cu emiterea facturii fiscale sau a facturii, nu este obligatorie completarea elementelor privind codul IBAN și banca de la rubrica „Cumpărător”.

Ce formulare se personalizează?

Se personalizează formularele tipizate cu regim special, comune pe economie, enumerate în Anexa nr. 1 la Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr.1849/2003. Se vor personaliza și formularele tipizate enumerate în Anexa nr.1, dar specifice anumitor utilizatori, pentru care aceștia au primit aprobare de la Ministerul Finanțelor Publice. Din anexa menționată s-au eliminat prin O.M.F.P. nr.1714/2005 următoarele formulare: 1. Notă de plată numerar ospătar cod 11-4-6; 2. Notă de plată virament ospătar cod 11-4-6/a; 3. Notă de plată numerar hotel cod 27-3-14; 4. Notă de plată virament hotel cod 27-3-14/a; 5. Notă de plată hotel/BILL cod 27-3-14/b; 6. Notă de plată hotel cod INTER 27-3-14; 7. Notă de plată hotel cod LIDO 27-3-14; 8. Notă de plată ospătar cod INTER 11-4-6; 9. Notă de plată ospătar cod LIDO 11-4-6; 10. Borderou de încasări-vânzări cod 14-50-51; 11. Bon de marcaj cod 14-50-52; 12. Notă de predare restituire cod 14-50-56; 13. Bon de comandă - Chitanță (foto) cod 6-8-23; 14. Bon de

comandă - Chitanță (prelucrare-piei) cod 6-8-25; 15. Bon de comandă - Chitanță (curățătorie-spălătorie) cod 14-4-1/d; 16. Bon de comandă - Chitanță (service auto) cod AUTO 14-4-11; 17. Bon de comandă - Chitanță (îmbrăcămintetricotaje) cod 6-8-12; 18. Chitanță (quinttung, atestation, receipt) cod 27-2-36; 19. Bilet de odihnă-tratament cod 14-50-55; 20. Bilet de excursie internă (bianco) cod 14-50-54; 21. Bilet de excursie externă cod 14-50-53; 22. Chitanță (închirieri obiecte) cod 14-4-1/m; Aceste formulare nu mai au regim special. În locul lor formulare se vor utiliza Factură cod 14-14-10/aA și după caz Factura fiscală cod 14-4-10/A (pentru persoanele impozabile înregistrate ca plătitori de taxă pe valoarea adăugată).

De unde pot fi achiziționate formulare personalizate și prin ce procedură?

Utilizatorii comenzi ferme de formulare unităților tipografice abilitate care funcționează sub supravegherea Imprimeriei Naționale, care vor asigura tipărirea și distribuția formularelor. Pentru achiziția formularelor se va depune o comandă fermă, o împuternicire a persoanei care depune comanda, o copie a actului de identitate cu semnătura acestei persoane și o copie a codului unic de înregistrare. De asemenea, va fi prezentat și originalul codului unic de înregistrare. Centrele de distribuție vor fi afișate permanent la sediile direcțiilor județene ale finanțelor publice și la administrațiile fiscale din subordinea acestora, precum și pe site-ul Ministerului Finanțelor Publice (www.mfinante.ro) și Companiei Naționale „Imprimeria Națională” - S.A. (www.cnin.ro).

În cazul în care formularele sunt personalizate fără imprimarea altor elemente grafice și sunt tipărite într-o singură culoare, acestea se vor asigura într-un termen de maximum 15 zile de la înregistrarea comenzii, la prețurile maxi-

male prevăzute în anexa 2 la Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr.1849/2003, sub condiția achiziției la o comandă a cantităților de formulare prevăzute în această anexă. Dacă se doresc elemente grafice, mai multe culori, tiraje mai mari, prețurile și termenele de livrare se negociază cu executantul.

Care este riscul neutilizării formularelor tipizate cu regim special executate sub supravegherea Imprimeriei Naționale?

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.831/1997, persoanele juridice și persoanele fizice utilizează pentru determinarea veniturilor din activitatea de exploatare, numai formulare tipizate cu regim special de tipărire, înscriere și numerotare privind activitatea financiară și contabilă editate sub supravegherea Imprimeriei Naționale. Conform acestui act normativ, procurarea și utilizarea de formulare tipizate cu regim special de înscriere și numerotare din alte surse decât cele prevăzute în acest act normativ sunt interzise. Operațiunile consemnate în aceste formulare nu pot fi înregistrate în contabilitate, iar bunurile care fac obiectul tranzacțiilor respective sunt considerate fără documente legale de proveniență.

Pot fi modificate modelele facturilor conform unor proceduri interne ale utilizatorului?

Persoanele prevăzute la art.1 din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, pot insera în cuprinsul formularelor Factură cod 14-4-10/aA și Factură fiscală cod 14-4-10/A, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 831/1997, elemente suplimentare pe care acestea le consideră necesare, cu condiția respectării conținutului de informații prevăzute de Legea nr. 571/2003 privind Codul cu modificările și completările ulterioare și de alte acte normative în vigoare.

Noutăți legislative

Modificări aferente Codului de procedură fiscală

Referitor la modificările și completările aduse Ordonanței Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, Agenția Națională de Administrare Fiscală ne-a transmis câteva precizări:

Prin Ordonanța pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.92/2003 privind Codul de procedură fiscală, de curând aprobată, au fost transpuse în legislația națională prevederile comunitare privind asistența reciprocă între statele membre ale Uniunii Europene în materie de recuperare a creanțelor privind restituțiile, intervențiile și alte măsuri care fac parte din sistemul de finanțare integrală sau parțială al Fondului European de Garantare a Agriculturii (FEGA) și a Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), inclusiv sumele datorate în cadrul acestor acțiuni, contribuțiile, cotizațiile și

alte drepturi prevăzute în cadrul organizării comune a piețelor din sectorul zahărului, drepturile de import și drepturile de export, taxa pe valoarea adăugată, accizele pentru tutunul prelucrat, alcool și băuturi alcoolice, uleiuri minerale, impozitele pe venit și pe capital, taxele pe primele de asigurare, precum și creanțele accesorii aferente acestora.

În aceste condiții, începând cu data aderării la Uniunea Europeană, autoritățile competente din România vor putea solicita celorlalte state membre acordarea asistenței în vederea recuperării creanțelor fiscale de natura celor menționate, pentru care nu este posibilă recuperarea în România. Statele membre solicitate vor realiza recuperarea acestor creanțe potrivit legislației lor naționale, așa cum ar proceda în cazul propriilor creanțe. În condiții de reciprocitate, au fost reglementate și condițiile în care autoritățile competente din România vor acorda

asistență altor state membre pentru recuperarea aceluiași tipuri de creanțe.

Totodată, Ordonanța Guvernului conține și alte modificări și completări ale Codului de procedură fiscală, necesare pentru creșterea capacității administrative a autorității fiscale din România, precum și pentru armonizarea legislației naționale cu practicile administrative ale statelor membre. Modificările aduse prevederilor procedural-fiscale privesc în principal:

- **exonerarea de răspundere fiscală a contribuabilului** care nu își poate îndeplini obligațiile fiscale ca urmare a unui eveniment imprevizibil și mai presus de voința sa, cum ar fi inundații, catastrofe, cataclisme, incendii, care nu va fi sancționat pentru neîndeplinirea obligațiilor în situații mai presus de voința sa (**forță majoră și caz fortuit**);
- **posibilitatea valorificării bunurilor perisabile sechestrate asiguratoriu**, de către debitor cu acordul organului de executare;
- **evaluarea bunurilor supuse executării silite**, în scopul valorificării acestora, să fie efectuată de organul de executare și prin evaluatori proprii, nu numai prin evaluatorii independenți;
- **organizarea evidenței separate a contribuabililor insolabili** numai pentru contribuabilii care nu mai au bunuri sau venituri urmăribile, stabilindu-se totodată și o procedură de lucru mai eficientă în aceste cazuri;
- **constituirea ca venit la bugetul de stat, sau la bugetele locale, după caz, a taxei de participare la licitație care nu se restituie ofertanților ce nu s-au prezentat la licitație;**
- **precizarea destinației diferenței de preț datorate de adjuce-**

cătorul care nu a plătit prețul, în sensul că aceasta va stinge creanțele fiscale înscrise în titlul executoriu în baza căruia a fost începută procedura de executare silită, în scopul protejării intereselor contribuabilului ale cărui bunuri sunt vândute prin licitație;

- **abrogarea dispozițiilor art.261 alin.(3) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, precum și a sintagmei „odată cu plata indemnizațiilor” din art.45 alin.(3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/2005** privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, în scopul prezervării efectelor benefice ale unificării termenelor, astfel cum sunt prevăzute de Codul fiscal și de Codul de pro-

cedură fiscală [art.109 alin.(6)], pentru declararea și plata tuturor impozitelor și a contribuțiilor.

De asemenea, se precizează că, începând cu data de 1 ianuarie 2007, vor intra în vigoare următoarele modificări aduse prevederilor Codului de procedură fiscală:

- **atribuirea unui cod de identificare fiscală de către organele fiscale persoanelor fizice care desfășoară activități economice în mod independent sau exercită profesii liberale**, pentru a se asigura schimbul de informații referitor la administrarea TVA-ului comunitar; totodată, se clarifică și competența de administrare în cazul acestor categorii de persoane;
- **stabilirea unei competențe speciale de administrare a con-**

tribuabililor nerezidenți care nu au un sediu permanent;

- **modificarea termenelor de depunere a declarațiilor privind impozitele și contribuțiile aferente veniturilor din salarii, și implicit a termenelor de plată**, pentru microîntreprinderile definite potrivit Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, precum și pentru asociații, fundații sau alte entități fără scop patrimonial, cu excepția instituțiilor publice. Astfel, microîntreprinderile și persoanele fizice care desfășoară activități independente vor depune asemenea declarații și vor efectua plățile trimestrial, iar asociațiile, fundațiile sau alte entități fără scop patrimonial, cu excepția instituțiilor publice, anual.

Referitor la transpunerea în legislația națională prevederilor europene în domeniul taxei pe valoarea adăugată, Agenția Națională de Administrare Fiscală, ne-a transmis următoarele precizări:

Începând cu 01.01.2007 codul de înregistrare în scopuri de TVA atribuit persoanelor juridice impozabile va avea prefixul "RO" conform Standardului internațional ISO 3166 - alpha 2, urmat de codul de identificare fiscală.

Prin urmare, toate persoanele juridice înregistrate ca plătitori de TVA până la data de 31.12.2006, trebuie să-și preschimbe codul de înregistrare ca plătitor de TVA în codul de înregistrare în scopuri de TVA.

Pentru a veni în întâmpinarea contribuabililor persoane juridice, s-a stabilit ca acești contribuabili să fie înregistrați, din oficiu, de către organul fiscal competent în evidența persoanelor juridice impozabile înregistrate în scopuri de TVA.

Totodată, **organul fiscal competent va emite și certificatul**

de înregistrare în scopuri de TVA, care va fi comunicat, prin poștă, la domiciliul fiscal al contribuabilului, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Precizări de ultimă oră privind TVA

Prin aplicarea acestui sistem de înregistrare din oficiu și transmitere prin poștă a certificatelor de înregistrare în scopuri de TVA, **contribuabilii nu trebuie să se deplaseze la organul fiscal pentru ridicarea, sub semnătură, a noului certificat și nici la oficiile registrului comerțului pentru preschimbarea certificatelor de înregistrare.**

După 01.01.2007, pe măsură ce persoanele juridice plătitoare de TVA vor solicita preschimbarea certificatelor de înregistrare, ca urmare a unor modificări ce țin de denumire sau de sediul social, oficiile registrului comerțului de

pe lângă tribunale vor elibera, conform prevederilor legale, un alt certificat de înregistrare.

Înregistrarea din oficiu, de către organele fiscale competente nu se va aplica în cazul contribuabililor înscrși în evidența specială. În acest caz, organul fiscal competent va solicita prezența contribuabilului la sediul său, în vederea clarificării situației fiscale, prin transmiterea unei notificări.

Contribuabilii din evidența specială care își vor clarifica situația fiscală vor fi înregistrați din oficiu de către organul fiscal competent și li se va emite certificatul de înregistrare cu noul cod de persoană impozabilă înregistrată în scopuri de TVA.

Trebuie menționat că, începând cu data de 01.01.2007, persoanele juridice care figurează în evidența specială și nu și-au clarificat situația fiscală, precum și celor care figurează în lista contribuabililor inactivi aprobată prin ordin al președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală, li se va anula înregistrarea în scopuri de TVA, din oficiu, de către organul fiscal competent.

Reuniune a experților în siguranța informației

La *Institutul Bancar Român* (IBR) a avut loc *Conferința Internațională a Experților în Securitatea Informației*, evenimentul fiind dedicat, în principal, amenințărilor informatice adresate mediului financiar – bancar în perspectiva apropiatei aderări a țării noastre la Uniunea Europeană, moment care va aduce modificări esențiale în mediul de afaceri. Pe lângă un mare succes de public, evenimentul s-a bucurat de participarea unor personalități marcante din străinătate, între care menționăm prezența d-lor *Howard Schmidt* de la *US Department of Homeland Defense*; *Bob Sullivan*, *Chief Security Editor* pentru *MSNBC*; *Stein Scholberg*, *Chief Judge la Curtea Europeană* și specialist în *cybercrime*; *Paul Bellard*, *BSI Tutor for BS 7799-Lead Auditors*, iar din țara noastră a d-lui *Călin Rangu CIO* – *Raiffeisen Bank*; *Varujan Pambuccian*, *președinte al Comisiei de IT a Camerei Deputaților și președinte al IBR*, precum și a multor altor personalități de seamă, specialiști în domeniile tematicii Conferinței. Invitații au prezentat concepte și tendințe la nivel internațional în domeniul asigurării securității informației financiare, al managementului riscului pentru conformitatea cu acordul *Basel II*, cu *Sarbanes Oxley Act* și inițiativele de stopare a criminalității informatice.

Între numeroasele intervenții ale participanților a reținut atenția în mod deosebit referatul d-lui *H. Smith* care a prezentat modul în care este percepută România din perspectiva *cybercrime*, precum și pierderile financiare semnificative datorate asocierilor noastre cu *phishing*-ul ceea ce îngreunează sau uneori se ajunge la refuzul tranzacțiilor electronice cu și din România. *Dl. Sullivan* a atras atenția, folosind mai multe exem-

plificări, asupra dezastrelor financiare pe care le aduc furtul de identitate și fraudele financiare, precum și cerințele de eficiență ale auditului financiar. *Dl. Roelsing* a prezentat modul în care managementul securității informației este influențat pozitiv prin aplicarea în contabilitate și în *auditul securității financiare*, a măsurilor înscrise în acordurile *Basel II* și legislația începută cu *SOX*. (**e-FINANCE**)

Documente ale IASB – Internațional Accounting Standard Board

IASB, împreună cu IASC, respectiv Consiliul IASB reprezintă instituția publică de elaborare și publicare a standardelor internaționale de contabilitate. În ultimele două luni a dat publicității următoarele documente:

- Amendamentele aprobate la IAS 39 „*Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare*”, precum și la IFRS – 4 „*Contractele de asigurări*”
- Amendamentele aprobate la IAS – 21 „*Efectele variației cursurilor de schimb valutar*”
- IFRS – 4 „*Ghidul revizuit după implementare*”
- Amendamente la IAS – 1 „*Prezentarea situațiilor financiare*”
- Proiecte curente la convergențele pe termen scurt
- Proiecte de amendamente la IAS – 32 „*Instrumente financiare: prezentare și descriere*”; IAS – 33 „*Rezultatul pe acțiune*”; IFRS – 1 „*Adoptarea pentru prima dată a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară*”
- Proiectul de „*Amendamente la Standardul de Raportare Financiară pentru IMM pe anul 2006*”
- Idem, pentru IAS 39 „*Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare*” (**Internet**)

O nouă Directivă Europeană

Consiliul Uniunii Europene a adoptat o nouă directivă cu privire la *Auditul situațiilor financiare anuale și consolidate*, care înlocuiește Directiva a VIII-a aprobată în anul 1984. Directiva actuală cuprinde numeroase prevederi noi, care – în principal - se referă la:

- Obligațiile auditorilor statutar;
- Regulile de independență și de etică obligatorii auditorilor statutar;
- Independența în asigurarea calității;
- Supravegherea publică a profesiei de audit;
- Cooperarea între instituțiile de supraveghere și Uniunea Europeană.

Auditul statutar – se precizează în Directivă - trebuie să se efectueze pe baza Standardelor Internaționale de Audit (ISAs). Toți auditorii statutar și firmele de audit trebuie să fie subiect în sistemul de asigurare a independenței controlului calității, precum și subiect al supravegherii publice. Auditorii urmează să fie reexaminați profesional la fiecare șase ani. Grupul European al Instituțiilor de Supraveghere a Auditorilor (*The European Group of Auditors' Oversight Bodies – EGAOB*) trebuie să asigure coordonarea sistemului de supraveghere publică.

Directiva prezintă în mod detaliat cerințele de aprobare, înregistrare, asigurare a calității, de control și disciplină pentru fiecare auditor, fiecare firmă de audit. Statele membre ale UE vor institui **Registrul public de evidență a auditorilor și firmelor de audit**, în format electronic, în care vor fi cuprinse informații complete, la zi, referitoare la numărul de auditori statutar asociați ai firmei, detalii referitoare la acționari, echipa managerială, auditori. (**Accountancy, june- 2006**).

Conferință internațională a ICAEW - Institutul experților contabili din Anglia și Țara Galilor

În Anglia ICAEW activează împreună cu ICAS - Institutul Experților Contabili din Scoția, ACCA și alte institute private pentru formarea și perfecționarea profesională în domeniul contabilității, auditului financiar și adiacente.

La 11 iulie 2006 ICAEW a organizat o Conferință Internațională cu tema: „Don't let fraud strike you"! Pe manșeta invitației sta scris: „Frauda” și alături de ea „spălarea banilor” reprezintă astăzi, mai mult decât oricând, cea mai însemnată provocare, cu grave influențe asupra riscului reputațional; ea afectează investitorii, economia, comerțul, tranzacțiile bursiere, activitatea entităților guvernamentale de toate mărimile, din toate sectoarele. Lupta împotriva lor a început. Pe tine, pe contabili, pe auditori nu i-au afectat? Sau nu încă? Poți să fii sigur că nu vei fi tu următoarea victimă?

- Conferința cuprinde mai multe referate și dezbateri pe următoarele teme:
- Procedee ale crimei organizate
- Dezvoltari recente în crima financiară
- Cercetarea și auditul fraudei
- e - banking și Internet fraud (Internet)

Site-uri pe internet

Internaționale: IASB – IASC: www.iasb.org; IFAC: www.ifac.org; IOSCO: www.iosco.org

Europa: Union European: <http://europa.eu.int>; FEE: www.fee.be

Statele Unite ale Americii: SEC: www.sec.gov; FASB: www.fasb.org; AICPA: www.aicpa.org

Marea Britanie: ASB: www.asb.org.uk; ICAEW: www.icaew.co.uk

IFRIC – Interntional Financial Reporting Interpretation Committee

IFRIC – Comitetul de Interpretări ale Standardelor Internaționale de Raportări Financiare – anterior anulului 2002 cu denumirea de SIC (Standing Interpretation Committee) - este un organism ajutător al ASB (Accounting Standard Board) care publică modul în care trebuie interpretate standardele contabile. De la publicarea acestora și până în prezent a emis 9 Interpretări, după cum urmează:

- IFRIC - 1 -7 Au fost publicate;
- IFRIC – 8 : Scopul IFRS – 2 „Plata pe baza de acțiuni”;
- IFRIC – 9 : Reevaluarea derivatelor. (Accountancy - may 2006)

F.E.E. – Federația Experților Contabili Europeni

F.E.E. este Organizația reprezentativă a contabililor și auditorilor din Europa, care reunește 44 organizații profesionale cu peste 500.000 aderenți, din 32 de țări, din care 25 sunt țări membre ale Uniunii Europene. La începutul anului viitor acest ultim număr va deveni 27 prin primirea în UE a României și Bulgariei.

În legătură cu obiectivele FEE, președintele FEE, dl. David Devlin declara:

„În primul rând, trebuie să menționez introducerea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară. La început, acestea se vor aplica la societățile mari, iar după câțiva timp, nici celelalte nu vor întârzia. Este foarte important să fim pregătiți, ceea ce cere să acordăm mare atenție programelor de formare.

În al doilea rând, se află reușita reformei controlului legal al situațiilor financiare la nivel european, iar la nivelul trei se află contribuția profesiei la îmbunătățirea Guvernantei Corporative, îndeosebi prin consultanță pe care profesioniștii noștri o pot oferi în domeniile organizării și controlului intern.”

La întrebarea următoare, „Care sunt prioritățile dumneavoastră pentru următorii doi ani?” președintele Devlin a declarat:

„Prioritățile președintelui FEE sunt deseori dictate de actualitate. Cu toate acestea, două obiective majore se află la loc central în agenda mea: asigurarea existenței Europei pe scena standardelor contabile internaționale și garanția că rolul experților contabili și al auditorilor pe drumul ce-l are de străbătut informația financiară este înțeles în mod corect...” (SIC nr. 234)

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI

Facultatea de Contabilitate și
Informatică de Gestiune

Accountancy Tuition Centre
Marea Britanie

MASTER CONTABILITATEA AFACERILOR în limba engleză

(agreat de Association of Chartered Certified Accountants - ACCA)

Programul de master este organizat de **Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune**, în parteneriat cu **Accountancy Tuition Centre Ltd. (ATC International)** din **Marea Britanie**, unul din principalii furnizori de formare continuă în domeniul financiar-contabil, acreditat de ACCA, care operează în Europa Centrală și de Est începând din 1993.

Scopul programului este de a asigura pregătirea integrală pentru examinarea ACCA (planul de învățământ este identic cu cel de la ACCA), astfel încât cei care doresc certificarea se vor înscrie numai pentru participarea la **examenele organizate de ACCA**.

Programul se va finaliza cu o **diplomă de master** eliberată de Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune, care, în baza acordului de cooperare cu Corpul Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România (CECCAR) și Camera Auditorilor Financiari din România (CAFR), asigură accesul direct la profesiile de **expert contabil stagiar și auditor financiar stagiar**.

Program de pregătire flexibil, prin care se asigură suportul de curs în format electronic pentru toate disciplinele, iar cursurile vor fi programate sâmbătă și duminică, de două ori pe lună și vor fi susținute de experți de la ATC International, Marea Britanie și profesori din ASE.

Durata programului: 2 ani

Taxa anuală de școlarizare: 2.500 EURO, plătită în 2 rate.

Înscrierea candidaților se va face la **secretariatul** Facultății de Contabilitate și Informatică de Gestiune, Piața Romană, nr. 6, sectorul 1, București, intrarea de pe strada Căderea Bastiliei, (clădirea Ion N. Angelescu), parter, camera 0010, după următorul program:

11, 16 septembrie 2006

De luni până vineri între orele 10⁰⁰-18⁰⁰

Informații suplimentare: www.cig.ase.ro/accamaster

Telefon/Fax: 00.40.21.319.19.89, Telefon: 00.40.21.319.19.00/118

E-mail: accamaster@ase.ro

